

AKATALPA

Eylül 2011 - Sayı 141

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Altay Ömer ERDOĞAN

Reha YÜNLÜEL

BUMERANG

kırılış hikâyeleri dillerinde yatak döşek
felsefe sarrafi söz mü tartsın, ya töz
yazılmasaydı bir asude tarih kim bilecek
nasıl ki aevlenecek kalp mangalda köz,
alfabeleri delik deşik edilmiş çocuklar adına da
ey marangoz, ey salyangoz, ey Oz Büyücüsü
ey marangöz, ey salyangöz, ey Öz Büyücüsü,
konuşmayı ilkesiz bir reyon sanatına dönüştürmeyin
susmayı ilkeli bir ilkçağ fıçısına,
şişenin içindeki kadim not yetebilmeli
sonsuzluğun çevresini dolanan kudüm rüzgârına

biraz da bu yüzden beni geç, biraz şu, biraz o
masada unuttuğumuz hesap, aynada unuttuğumuz yüz,
pikapta takılmış plak; sonra yalnızlık, sonra sıkıntı,
sonra ölüm, bahçeye bakar gibi bakıyor bahçeyi de
bu en tekil hâlimiz oysa krapon kâğıtlarından kestiğimiz
yaşayıp gidiyoruz ya kendimizin olmayan hayatları
belki sırf bu yüzden daha kaç alkış borçluyuz
kedi merdivenleriyle inilen sinemizdeki kuytu dile
aşk dediğin yara niyetine belli belirsiz bir iz,
“*Taşramızdan sormağ ile
Kimse bilmez ahvalimiz*”

fırlatıp attımdı da geri gelmedi hiç
bumerang, şumerang, omerang...

Ali Akan, Adnan Akdağ, Ufuk Aksoy, Onur Akyıl, Adnan Algın,
Nilcan Altay, Şevket Apalak, Gökhan Arslan, Musin Atak, Melek
Avcı, Onur Bayrakçeken, Hakan Bilge, Sulhi Ceylan, Ersun Çıplak,
Ramis Dara, Bünyamin Demir, M. Güner Demiray, Deniz Dengiz,
Oresay Özgür Doğan, Gültekin Emre, Abdullah Eraslan, Z. Ersin
Erdem, Altay Ömer Erdoğan, Seda Eriş, Gökhan Ertekin, Serkan
Gezmen, Mehmet Girgin, Mehmet Gökyayla, Serkan Günay, Kemal
Gündüzalp, Adil İzci, Duygu Kankaytsın, Selami Karabulut, Hasan
Jan Kaya, Hüseyin Köse, Erhan Mındız, Mesut Ocak, İbrahim
Oluklu, Gürel Ormancı, Seyhan Özdamar, Pelin Özer, Sidar Sinan
Özmen, Ozan Öztepe, Hüseyin Peker, Yusuf Turhallı, Tuncer
Uçarol, Yücel Ulu, Ece Ürkmez, Yıldırım Vural, Cavit Işık Yavuz,
Müesser Yeniay, Derya Yıldız, Reha Yünlüel.

KAYIŞDAĞI'NDA DÜĞÜN VAR

kayış koptu kopacak
devreler devrem, devreler
atacak atacak
düğün devam ediyor
halaybaşı iyice ısındı
kürt meselesi, ermeni meselesi, türk meselesi,
meseleler bitmez devrem, meseleler
meseleleri meleseler anlıyor eksik palindromcu
bu meseleyi melesek de mi yesek melemesek de mi
“*det iz dı kuesçın*” devrem, “*det iz dı kuesçın*”
halaybaşını kaçırmayalım adımlara tikkat
bu sohbet bizi paklamaz
içelim güzelleşelim, her şey güzelleşsin devrem, herkes
çözumsuz mesele yoktur
az votka vardır devrem, az votka
motoru zorluyoruz
bu beyin fırtınası bizi yutacak devrem
bak terhise kaç gün kaldı

Ece ÜRKMEZ

HOŞGELDİN

tozdan kalanlarla var. ellerin. bir istenci var kıldadı
(güneşten oyulmuşlar)
kendimden bir karmaşa dileyince anımsıyorum şimdi (çapraz
tutulmalar)
böyle yalnız kalınca anlıyorum. ellerin. gerçekten vardı
(gözesinde çok şey saklı)
o umuluş da. kapandı

bir yergi. yok değildi (pil yatakları boş)
mavi trenler eğlenirdi en çok onlar eğlenirdi (çocukluğumda)
tozdan kalanları. arda kalanları. anımsatma. sakın bana
(mavi)
bir trenden indiğini söyleme (trenler hep mavinin dışı)
o umuluştta. yitti

ellerin. unutuşa kapanmış. mektuplar gibi (çiçekler gibi)
martıları uçmuş şişelerde anason bayrakları (ellerin)
sağlığında bir yurt olan gülüşündü (öyleydi)
yok değildi. kaşintılı lanet bir his (ellerin ve gözlerin)
o umuluştta. bir kalbin hışırtısı

sana her bakışında bozuldu martıların ağzı

KORUK ŞERBETİ

geleceksin, bir şey eksik
koruk şerbeti, yolların yüzü gülmüş
saklı tutulması gereken, aramızdaki yolların
elindeki kementi at, köşe kapmaca oyna
kısmetinde katlanmış kâğıtlarla
yazdın yazdın ya, öyle kelimeler uydurdun ki!
ufala ufala, güç düzeninde yaşayarak
bir şey eksik koruk şerbeti, lekeli
canın terazisinde tart beni
üzerimizdeki koku eserimde
zamansız şiirler yazdım, gerçek dışı yaşadım
gül dökecekmiş gibi baktım yarıma
unlu ellerle eski nişanlı
şimdi kadehler kalkıyor koruk şerbeti!
göz çevirip söyle; batan çıkan
ip geçir boynuma, kan damlat beyaz çoraplarıma
ana caddelerden seyret yarattığın bozgunu
geleceksin, küllerinden doğdum yanında
yemle atımı çatlattım
yüzümü kestim; bildiğin berber çırağında

kırılmıştı aynam
kaybolmuştu bulutta
dar yer bizim için yaşamak
üçüncü yılda yazdım dilekçemi
koroya eşlik et, beni büktün bağırıp çağırdığında
kolsuz şöför çıksın yollarına
parasız ışıklarda geçecek renk ara; yeşil-kırmızı
kestiğin çiçeklerden biriyken bahçende
kavuniçi yansın geç, hep yanlış ışıklarla oynadım geçmişte
alışkınısın meşin ciltli sözlüklere
harf yerine beni koyarsın: kapaklanan birlikteliğimizi
çöpü karıştıran bir yanım kaldı benim
hep gördüğüm kutuya bir şey atarım senden
camları taşlarım; dövdüğümde, bu kez de
buzlu camda biriksin söylevlerimiz
resmini yapmaya başlarım affettiğimde
olur mu bu! yakıt göstergeme kurşun isabet etti
bende bir tuhaflık var koruk şerbeti!
yüzüm güldü mü ördek taklidi yaparım
delilerin arkasından kırbaçla koşarım:
ne kaldı geriye: tuz buz yaşadığımın ötesi
sadece odasında rahat eden biriyim
seni nereye sığdıracağım şimdi?

sönüp gidişimiz vurgular bu şiir
tuzla temizlenir böyle ilişkiler
kalın telli duvaklar örtülür üstüne
bir yağın gelinlik: kiralanıp bırakılmış
bir tomar papyon, rügan ayakkabılar ikimizden
kaç evlilik geçtiyse başımızdan bilge öğretmenlerle
köprüye doğru koşuyorum
geleceksin, bu şimşekler yanıp sönerken içimde
söyle: sahnede kaç tel kırdın geleceğin günde?

YÜZÜM BENDEN AYRI DOLAŞIYOR DÜNYAYI

I.

Sokakların yeryüzünü dikine kestiği bir şehirde
Uyumunu arıyorum gölgelerin
El yordamıyla ilerlerken karanlığın kalbinde
Korkum yok gecenin dipsizliğinden
Siyahın tükenmez kibirinden
Yaşlı taşlara dokunarak buluyorum yolumu

*Kandilin ağladığı sandık odası
Pahlı kilitlerin gizlendiği kuytu
Sözleri unutulmuş alaturka*

Şehir yüzüme kapatırken bütün sokaklarını
Yüzüm benden ayrı dolaşiyor dünyayı

II.

Yokuşta titriyor, tanınmaz halde hafıza
Kırık dökük harflerden birleşmiyor heceler
Gölgelerin dilinden anlayanlar kayıp
Yolunu şaşırın rüzgârlar yalpalıyor tavanarasında
Kırılmış kristaller, paramparça soylu çerçeveler
Sular basmış okunmamış kitapları

*Naftaline damlatılan lavanta
Gıcırdayan parkede geçmiş uykusu
Sabaha sırtını dönmüş bahçe*

Şehir yüzüme kapatırken bütün sokaklarını
Yüzüm benden ayrı dolaşiyor dünyayı

III.

Sokakların yeryüzünü dikine kestiği bir şehirde
Uyumunu arıyorum gölgelerin
Tek çakımlık bir zaman uzanıyor önümde
Serseri ıslık gecenin şefkatiyle okşuyor beni
Nasıl olsa yolun sonu bir rüyaya varır, diyor
Aldanış geçmiştir, neşe ise hep en taze anda konaklar
Nabzında ve şakağında dünyanın

Tek tek indiriyor yıldızlarını
Toprağını çıkarıyor çuvalından
Yama yapacağım şimdi, diyor
Şehrin bütün gölgeleri canlanacak sabaha
Ve yüzün bundan böyle hep seninle dolaşacak dünyada

*3 Şubat 2011, Borusan Müzik Evi'nde Lera
Auerbach'ın "Yaylı Çalgılar Dörtlüsü, No.2 Prima
Luz" adlı eserini dinlerken - 1 Mart 2011, Şirinevler*

MEÇHULÜN TERCÜMESİ: ŞİİR

Müesser YENİAY

“Aztek şiirlerini, kendi mimari eşdeğerlerine çevirmek, onları İspanyolcaya çevirmekten çok daha kolaydır. [...] Gerçeküstücü resim, gerçeküstücü şiire kübik resimden çok daha yakındır” (“Şiir ve Şiirsel Eylem” 71). Octavio Paz, bir şiirin kendi eşdeğeri olan mimari bir yapıya çevirilebileceğini söylerken, bir mimari yapı olarak şiirin de düşünce ve duygulardan dile gelmiş bir tabiatı olduğunu da bize duyurmaktadır. Nihayetinde şair bir çevirmendir:

Şair artık, insanın kendi istemiyle sürdürdüğü eylemler yoluyla çevresine yansıttığı dünyayı, bu maddesel dış güncelliği yansıtan bir düşler ve düşlemler iç-evreninin diline aktaran bir çevirmendi. [...] Şiir, içimizdeki simgesel bilinçliliği dış güncellik olarak açığa çıkaracak biçimde dili kullanmaktı (Spender “Genç Şair” 115).

Yahya Kemal’in deyişiyle “levh-i mahfuza” yazılı olan bu bilgi şiirdir. Mısra, manası, şekli ve ritmi ile birlikte doğar. İçsel bir müziğe (*musique interieure*) sahiptir. Onu bulmak için kişinin şair doğmuş olması gerekmektedir (Ayda, *Yahya Kemal: Kendi Ağzından Fikirleri ve San’at Görüşleri* 26).

“Izdiraplar ve şevkler ne kadar coşkun olsalar kendiliklerinden nutka gelemezler; bu hisleri herkes duyar, yalnız şair söyleyebilir” (Kemal, “Kalble Dil” 154) İşte şair aynı zamanda bir mimardır: duygu ve düşüncelerini estetik bir yapıda kurar ve onun içinde yaşar, okuyucuyu bu yapıda misafir eder. Şair yukarıda bahsedilen tercüme işini maharetli olarak yapar. Gerçek olan bu duygular, aynı zamanda somuttur da. Bir biçimleri, ağırlıkları ve kütleleri vardır. Şair bunu duyar, rüzgârın çarptığı bir çingirak gibi duyar. İç dünyasında baskı yapan bu ağır yük, yüzeye çıkar, biçim değiştirir. Yeni vücudu ise kelimeler ve onların çerçeveleridir. Bahsedilen tercüme, keyfi değil zorunludur. Çünkü yazmak, söylemek gibi farklı bir tür ilaçtır.

Yahya Kemal, bu ruh tercümesinin şiir olup olmadığını onun *derunî ahenge* sahip olmasıyla ölçer. Acıların, hüznünlerin ve mutlulukların da bir ölçüsü, iniş çıkışı, uyumu ve birtakım organik yapıları vardır. Var olmayan şey dile gelmez. Bunun için Yahya Kemal şairi en talihsiz kimse olarak görür: “İnsanın yaradılışına ve hayatına şiirin karışması büyük bir zarardır. Hiçbir insan gerçek bir şair kadar talihsiz doğmaz [...] Gerçek şairler şiirle mâlûl doğarlar (“Yahya Kemal ile Konuştum” 252).

Şairden şiir aracılığıyla doğan yapının birçok kurucu unsuru vardır: Anlam, şekil ve ritim gibi. Yahya Kemal, şiiri müziğe benzeterek ritmi ön plana çıkarır, şiir ile müziği neredeyse özdeşleştirir: “Nazım bir musiki aleti, nesir Gutenberg’in makinesinden biraz önce muhtaç olduğumuz bir vasıta” (“Sâde bir görüş” 58). “Şiir musikînin hemşehrisidir, aletsiz teganni edilemez” (“Kafiye” 135).

Şiir, rythme yani nazım sanatı olduğu için güfteden önce bir bestedir. Mısralarında nağme hissedilmeyen bir manzume sadece bir güftedir ki onu nesir sahasına atarız [...] Şiir gibi bir rythme sanatı olan musikînin notası vardır (“Şiir Okumaya Dair” 8).

Edebiyata Dair adlı kitabın ilerleyen sayfalarında ise bu söylediklerinden farklı ifadelerle rastlarız: “Her dilde bir şiir kelimesi vardır. Demek ki bu kelime yalnız kendine benzeyen bir sanatı ifade eder ve nesirden başka olduğu gibi, musikîden, heykeltraşîden, resimden başkadır, müstakil bir

sanattır (“Suâl ve Cevâbı” 25). “Şiirin yalnız vezinden ve kafiyeyle ibaret bir şey değil, çok ve çok daha geniş olduğunu öğrenmeye başlıyorduk” (“Biz Nasıl Şiir İsteriz” 12).

Şiir birçok bilim dalıyla ilişkilidir ama sadece onlardan bir tanesi değildir. Resimden faydalanır: imgeleri belli bir bütünlük içinde betimler; müzikten faydalanır: içindeki sessel uyum düşünce ve duygunun ifadesi için bir yardımcıdır; heykel sanatından faydalanır: biçim verirken atması gerekir. Görüldüğü gibi bu sanatlardan hiçbiri değildir, kendi doğası onlarla komşudur.

“Şiir meçhulü ortaya çıkarır” der George Bataille. Şiir metafizik bir tanıma, bilme yöntemidir. Şiir bu görevi ifa ederken kendi vücudunu meydana getiren organlarından olduğunca yararlanır: Mana, ritim ve şekil. Sezgi ile ortaya çıkan şiirin üretim süreci zordur çünkü bir vücudu olmayan meçhulü kalıba sokmaktadır. Soyutu soyuta tercüme etmektedir.

Kaynaklar

Beyatlı, Yahya Kemal. “Biz Nasıl Şiir İsteriz?” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 11-16.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Kafiye” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 127-138.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Kalble Dil” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 151-154.

Kemal, Yahya. “Mülakat”. Söyleşiyi yapan: Adile Ayda. *Yahya Kemal: Kendi Ağzından Fikirleri ve Sanat Görüşleri*. Ankara: Ajans Türk, 1962. 16-30.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Sade Bir Görüş” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 51-58.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Sual ve Cevabı” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 22-25.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Şiir Okumaya Dair” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 3-10.

Beyatlı, Yahya Kemal. “Yahya Kemal ile Konuştum” *Edebiyata Dair*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1971. 251-264.

Paz, Octavio “Şiir ve Şiirsel Eylem”. *Şiir Sanatı*. Haz. Salih Bolat ve Yaşar Nabi Nayır. İstanbul: Varlık Yayınları. 2003. 65-75.

Spender, Stephen “Genç Şair”. *Şiir Sanatı*. Haz. Salih Bolat ve Yaşar Nabi Nayır. İstanbul: Varlık Yayınları. 2003. 111-118.

SEZAR'IN SIRTİ

Oresay Özgür DOĞAN

-Tugnasyus'a, o küçük serseriye...-

*Mavi bir bulutu çağırıyoruz, usun ölgün ırmağına
Yapayalnız ölüm gibi kalabalığın ortasında*

Sevgili Tugnasyus, öncelikle söylemeliyim ki burada kışları çok sıcaktır ve kabuklar yaralara günde en az üç kere dualı yalan söyler, tanrıların gücüne gitmeyen.

Evet, kurgulanmış bir metnin içinde pişen gerçeğin geleceğe faydası dokunabilir, sonunda bir soru işareti yanıp sönsen de.

Bana 'Şiir Çıkmazları'ndan söz ediyorsun. Siyah beyaz bir melankoli gibi dizeleşmeni istemem. Baudelaire'i düşün, "...mavi göğe doğru, kıvrak boynunu uzatıp, başını kaldırarak, tanrıya sitem eden" o kuşuyu...

Ah Tugnasyus, bil ki Brutus, Roma'yı çok sevdiği için Büyük Sezar'ın zavallı sırtı bıçağın aynasında görünmüştür. Şiirin bıçağı da, Brutus'un bıçağıdır. Yeri geldiğinde sen de kullanmaktan çekinme. Çünkü bütün şairler Roma'yı çok sevmez ve yine hepsi Antonius'un sözleriyle konuşmaktan da çekinmez.

Beni düşünme. Her şeye hazırlıklıyım. Kaderimizin bu şekilde yazılması, bizi en kötü ihtimalle edep bir okuyucu yapar.

Farkında mısın, mümkün olduğu kadar şeyleri içselleştiriyorum. Ancak şeyleri evirmemde geçmişten el almamın payı vardır. Dile kolay, bir ömür boyu macera. Ama ötelere algıdan sonsuzluğa geçtiğinde, şiirim katlanarak ruhunu yüceltecek... Bundan en küçük bir kuşku bile duymuyorum. Bu durumun fani okura faydasını düşünebiliyor musun?

Beni iyi okumanı önereceğim. Şiiri anlamaya yönelik eylemin karşılaşacağı barikatlar güçlüdür. Barikatları aşmayı becerenler, düşüncenin ürününe yönelmiş o kahredici saldırılara üzülmezler ve olup biteni daha iyi anlarlar.

Şimdi sana gönderdiğim şiirleri iyice incele. "Aynada Hasbîhâl" şiirimde yer alan her dizinin kadirşinas anlamını, geçmişten gelen saygıyı hak etmiş bazı şiirlerin oylumlu dizelerinde yer alan kült anlamlarla tamamladığında şiir ırmağının sırrına vakıf olma yolunda ilk adımı atmış olacaksın. Şaşırдың değil mi? Üst bir okumadır, asıl olan. O geçmişin işaretlenmiş bazı büyük şiirlerini senin bulmanı isteyeceğim. İpucu vermeyeceğim. Gülümse!

Ama bilirim ki, sen sabırsız bir öğrencisin ve küçük bir ışık yakılmasını istersin. O nedenle başlangıç olarak, avans sayılabilecek bir noktaya değineceğim.

Şiirlerle; kişisel algılamalara farklı bir yön çizecek, parçalanmış bütün üzerinden ayrıntılarla yakalanılmaya çalışılan yeni oluşumlar arası -ama zor kurulan- ilintiler sürecinin derin yalnızlığı anlatılmıştır. Belki burada gizlemler bir yan için kuşku doğmalıdır.

Yaratıcılığının süreçlerini öyküntülecek metaforlarla besleyen her tutku, sınırlarını genişletir. Ve o noktada bilinç, yaşantıları analiz ederek, kendini ifade edebilecek bir özgünlük oluşturmaya başlar. Anlamlar labirentidir artık okuyucuyu gözden görselliğe düşüren o özgünlük. Şiirin içindeki her olguyu, işlevselliği olan bir parçaya dönüştürmüştür.

İşte şiir içinde şiirdir var olan. Şiirlerimin arasında yer alan güçlü incelikler ortaklığı, geçmişle gelecek arasındaki duyarlı bir köprüdür: Bir kelepçe. Ben hep geçmişin şiirinin meşakkatli izlerinden yürüdüm ve bu ortaklığı yansıtmaya çalıştım.

Belki de burada Neo-Mutçu bir akımdan bahsetmek gerekiyor. Yeni bir dalgadan... Bu dalgaya "Neo-Evdemonik" isminin yakıştığını düşünüyorum. Henüz erken ama yakın bir zamanda bu liberal ve demokratik sezgisel manifestonun ateşini yakabiliriz.

Ah sevgili Tugnasyus, gözlerinin yangınına şahit olacağı günleri görür gibiyim... Biz, yaratıcılık ile yozlaşmayı birbirine karıştırmayacağız. Bundan sonra derin tutkumuzun asi kasırgasının heybetli sözcüklerinin; büyük sarsıntımızın ayrıksı imgelerinin, uslu olmasını beklemesinler.

Artık şiir, salt karmaşık devinen şeylerin etkileşimi değildir.

Kim ki kaygılı ve sancılı zamanları aşıp gelirse, o artık vardır ve günceldir. İnan Tugnasyus köklerini geçmişten alan yeni yapının şairlerine selam duracaklar. Baş eğenler, değışecekler.

İşte seni sessizliğe gömenler, onlar bilmezler içimizdeki ışığı; kördür, görmezler.

Benim şiirim, sıradan okuyucudan bir çaba istemez. Onu uyutur. Ancak üst okuyucunun inanç-şiir eylemine ışık yakar ve yol oluşturur. Kopya çeken değil, esinlenen bir duygu birlikteliğidir ortaya çıkan ve heybelerdeki hiçliği cisimleştiren...

Biz buna, geçmişle geleceğe katmak diyelim. Unutma: Şair ki gönül postacıdır, aynı zamanda.

Sakın ola ki dedikodulara kanma ve atılmış çamurlara batma. Daha yolun başında sapkınlığına gönlüm razı olmaz. Beni, yeniyi yaratamadığım için hatta eskinin dizeler hırsız olduğumu iddia ederek karalayanlar olabilir. Hatta onlara göre ben, manzaraya göre takip takıştırıp, tanıtıcı, övücü eleştirici, yergici, falanlar filanlar eleştirmeni ve şairiymişim. Oysa bilmezler ki sıkıdır, yüreğimizden geçen sözcükler.

Ama kadim yapıştırmacılığın zor sonuçlarıdır bunlar ve katlanmak gerekir.

Buna bilincin denetim altına alınma büyüsü ve çağrısı diyelim. Bilincin, çölünü denize çevirmesidir. Ve ancak bu denizin dalgaları beni anlar ve orada o yaşanmakta sevgi büyür, göğe ağmış şiirim aynasında.

Beni okumak, okuyucusuna, düşünmenin ve incelemenin kapılarını aralar. Şiirim, okuyucusuna kelepçe takar. Neden "önemsemek" kelimesi yaratıcılığımızın içinde yüzen ve güneşlenen önemli sözcüklerden biridir, diye soruyordun. Umarım şimdi cevabı aldın. Evet, her şey sırayla. İşte bu yüzden yeni yazdığım, -övgüye tabi- her şiirimi o yaratı okyanusunda oynaşan imgelerden müteşekkil bir cila ile ovuyorum. Başka türlü nasıl bir iz bırakabilirim.

Elbette çoğu sözcük ikiz görevlidir. Ama burada bir 'just in time' durumu söz konusudur. Anlamı nasıl büyüttüğümü sanıyorsunuz. Ancak soyut kanatlar takıldığında görünmeyen görünür.

İlgini çekmek isterim ki: Bazı imgelerim dış dünyaya kapalıdır ve bu okuyucunun kendi zenginliğini yaratması için bilinçle yapılan küçük bir tercih oyunudur. Kafan karışmasın diye söylüyorum, sevgili Tugnasyus. "Huy" şiirimi oku. Şiirde geçmişin perdesini araladığında, orada künh ağacını süsleyen şuarayı göreceksin ve sen onların sözcüsü olacaksın. Sonra şiirin işlevini hissetmeye başlayacaksın. Yeter ki şiir melekleri başucundan ayrılmasın.

Ne ilginç! Bir dergiye gönderdiğim ilk şiirimin anısı dineldi usuma şu an. Âlem içre garip ama renkli bir şeydi o dergi. Anlamınızı büyütme istiyorum, bir şiirimle katkıda bulunacağım, sevinebilirsiniz demiştim, şiirimin üstüne yazdığım iletişim notuna. Şaşal bir görevli, sözde alayımı bir cevap asmıştı soytarı tahtasına. Ben bunlara karşı şerbetliyim, anlayacağın ve şiirimizin mantolaması yapılmıştır, atılan çığlıklar boşuna.

Dün güzel bir rüya gördüm. Büyük bir şiir yarışmasında birinciliği büyük bir oy farkıyla kazanmışım. İlgilere mahzar olmuş ağırlıklı bir ödül.

Önce şiirin kırmızı halısından geçerek tefekkür salonunda limonata içiyorum. Sonra önemli insanlardan oluşan değerli jürinin karşısındayım. Ödül öncesi konuşma yapıyorum.

Gerçeğin gelenekçi kaçaklarını, çağının pasif tanıklarını, güzel geçinerek şiir yazmak isteyenleri, dalga dümen silahşorlarını, anı habercilerini, hep eskiyi eskitenleri, uyumu yüceltenleri yeriyorum. Şairi fizik bir yapının içine sıkıştırarak "yeni şair tipi" üzerinde çalışanlara kızıyorum.

Alkış sesleri arasında konuşmamı; "Yorum şikese yapılmış şiir, öncelikle yaşanmışlığa etiketlenir. Sonra, o çekicilik, ihtişam... O tutkuya işlenmiş birikim, ah estetik güzelliğin üzerindedir... İltifatın bileşenlerine sözcülük eden ilgi ve onay resmiyet kazandığında ise sürece anlı şanlı bir değer daha eklenmiş olur. Yeter ki yazan, neliği onaylanmış bir köşe başına mazhar olsun" diyen özlü bir paragrafı sona erdiriyorum.

Herkes orda, kavga ettiklerim, sevdiklerim, takipçilerim, tanıtıcılarım, okurlarım. Kavgacılar, kıskançlıkla beni süzüyor, birbirlerini dürtüp, fısıldaşıyorlar ve şaşkınlık içindeler.

Ah Tugnasyus bazen karmakarışık duygular içindeyim. Şu an yüzyıla damgasını vuran karelerin içinde olmak isterdim. Düşünsene her fotoğrafa bir şiir astığımı, kimler olmaz ki! O kareler nasıl da canlanır uslu imgelerimizle, yeni bir hayat bulur. Ah Tugnasyus, her fotoğrafın arkasına bir şiir yazmalı.

Yalnız bana gönderdiğin şiirden bir şey anlamadım. Eğer anlamış olsaydım, küçük bir yorum yazardım. Belki de elektrik alamadım. Ne elektriktir değil mi o? Neyse. Önemli olan bir şeyin başka bir şeyi karşılamasıdır.

SEVGİLİ SESSİZLİK

.....
Altın renkli sincap
gezirken kalbimde
telaşlı elleriyle

Yine oraya mı döneceğiz
yine mi Biricik'ten şarkı
yine mi "Gurbet Kuşları"

.....
Dumanlı manzara
masum ve dertli şekiller
Hatıralar birikmişti
şekillerin gölgesinde

Onlar ki
Ayrıntılarda saklanmış
esrarlı bir pul
gibiydiler

tezhiple güzelleşmiş
tümleşik bir sonbaharda
birbirimizi sora sora
yalnız kalmıştık

Bir kütüphanede yalnız başıma
yalnızlığımın
geçmesini bekliyordum

Sonra acıları yatıştıran
mavi bir güvercin uçu
kitapların arasından

bin yıldır o kütüphanede
kurutulmuş gül yaprakları
biriktirir gibi,
biriktiren bir adam gibi
zamanın resimlerini
biriktiriyordum

.....
Hatıralar uyuşmuştu
zamanın kederli nefesinde
diz çöküp çocukluğumun
ıslak gölgesini öptüm

Evvel zaman içinde
Çok evvel zaman içinde
sanki doyamadığımız
bir sessizlik vardı

Ey sevgili sessizlik
biliyorsun Çocukluğumuz
pembe bir şiirden
yetim kalmıştır

.....
Hayalse şiddetle akıyordu
eşyaların damarları arasından

Ellerim, parmaklarım
parmaklarımda göğsümden
kopmuş düğmeler
düğmelerde sessiz harfler

susmuş sessiz harfler

Kemal GÜNDÜZALP

YANMAK

1.

Yan dense
Yanarım
Kendine ateş olanın
Yangından korkusu olmaz!

Güz böyle gelir işte
Ansızın
Eski bir sevda gizeminde
Yansa yanılır.

2.

Gökyüzü durgun bir göl
Sessizliğinde çırpınırken
Eskiden yazılmış öykülerdi
Onlar. Şimdi yıkık virane!

Bir şair ölmüş dediler, taşı
Gecikmiş yolun telaşı yoktu
Bir ömrü erken yaşamaktı
Ardına bakmadan ölümsüz...

3.

Belki de eski bir rüyaydı eylül
Sevinçlerin başı, bozgun habercisi
Yaz, her ömrün güzel mevsimi
Oysa öldüğün ateşli günlerdir.

Hâlâ oradasın, ölüme yakın
Yolculuğun son deminde de
Bir gün eski bir düşe yatmak
Bakınca, kendi külünde yanarken.

Çanakkale, 8-10 Eylül 200

M. Güner DEMİRAY

ŞAİR

Sen aykırı bir yaşamın çocuğusun,
Heraklit'in sularında büyür düşlerin.

Sesin muhalif bir rüzgârdır,
Fırtına kuşu gibi savrulur dünyada.

Yüreğindeki asi Mecnun
Aşkın atlasını dokur hayata.

Ey şair sen bir azınlıksın!
Çünkü yaşamın bir ateşin yankısıdır.

Bil ki şiirin tohumlandığı o toprakta
Her şair bir Mecusi kralıktır.

İbrahim OLUKLU

MERET VE BEREKET

İnternet halleri işte
Şuradan açılır o pencere
Şuradan
Yavan ekmeğini gülümsemesine banarak
Paylaşan arkadaştan
Şirince'de yıkık döküklüğüne ağlayan
Kilisenin gözyaşından
Maaşımın
Vergisini kaçırdığı bölümünü
Zarf içinde takdim ettiren
Patron inceliğinden
Birini çekince
Diğerinin ucu çıkan kâğıt kolaylığından
Meydanlara flama taşıyan coşkudan
Yalandan, yavandan, yabandan...
Nâzım'a Nâzım'da olmayanı yamayandan

Ülkem,
Hangisini desem sana
Onulmaz bir eksiklik duygusu:
Meret ve bereket

Ozan ÖZTEPE

SELİMCİĞİM İŞİK

Ben rüzgâr olsam ben
olamaz mıyım yani?
Gün geçtikçe azalan dünyayı
ipek yelkenimde toplasam...

Şimdi ben bugün burada
anlatamam yalnızlığımı
Düşümde medle gelen
cezirle giden gemide
elimde bilmediğim bir toprağın
çelik çiçekleri firdolayı

Ve hep düşünüyorum eşyaları
Eşyalar eskiyor yeryüzünde
Dönesim geliyor dönüyorum
dönüyor dünya durduğum
yerde

Avizeleri parlatmaktan geliyorum
Sorarlarsa uzun bir koyuğa
saklandım, geliyorum. Yoktur
sığınmadığım bir ada
gözlerinizden öpüyorum

TERBİYESİZ KaiNAt

bi şeylerin içine girdik...
ter. vukuat ve yamyamlar!
itişmeler duşta...tıpkı ilk günkü gibisin
bi dörtgen röntgeni daha ısıtıyorsun
açıklamalarını geri almıyorsun
sandığımdan tehlikeli çıkıyorsun sen işlemeli ve zorsun!!
ben o sıralar savaşıyor çocukların sigaralarını falan
yokluyorum
oralarda bazı bazı ölüyorum güldürülüyorum
ama hoş olmuyor
karşı tarafım ölsün hizmette sınır tanımayım diye!

sevgilim inanıyorum kuş mevsimi hemen kapanmayacak!
yaşın küçükken sevebiliyorum seni. hep de mutlu oluyoruz
yeni elbiseler hep mi yakışır
her skor bize yarıyor mistir banko
uyum bu uyum! bizi hiç tanımayanların sevgisi biraz da..
nerede ne şekilde geçmeye başlıyorsa geceler
zamanla arası açıldı dudaklarının
dikenler çıktı ve doğru bizi ıskaladı
meydanları, otobüsleri ve isyankarları kaçırdık
kaçırılan her şey bi gün işe yaradı!
onlarca uzvun vardı. ben de buna öfkelenmeyi seviyorum
caziptin ateş ortasında o zamanlar çünkü
fizik yasaları ve anatomi küçücüküdü...

sigorta şirketleri riskli aşklara da poliçe düzenler mi?
herkesin cesedi ve en az bi yedeği
hala eski sevgilisinde mi değil mi!
bunlar ışıklı tabelalar bunları sonsuza yolla..
ya da elinden geleni yap!
az önce bitmiş başlar başlamaz bitmiş
ya da merdivende ayakkabı düşerken başlamış henüz bitmiş
romantik bi hayvan seksi! alışkanlık meselesi
ben dayağımı hep bu saatte yerim..

romantizme gel mor renklidir
artanını beline dolaman gerekebilir!
kararı sana bırakıyorum çünkü kendime itiraz edemiyorum
sonra kontrolün kimden çıktığının bi önemi mi var
sen bana tokat atmışsın
benim paraya ihtiyacım varmış domuz patlatmışım!
yani her şey denge meselesi davul bile..deri de haklı
kazıyıp atsın mı üstüne sinen kokuyu gece!

kan torbalarından her yeni insan gibi kork. kanım kan
takdir edilmek istiyorum..en baştan!

bi mucizeye bakar bu iş! hararetine hâlâ inanıyorum
büyük ve gösterişli aşk için
çekeceğin ortanca manidar hareketin
nefret.. bağışlanmak.. kilometrelerce kokain.. →

ÜÇ ZAMANLI ŞİİR

herkes mutlu mu? hayır
iki mutsuz o halde
mutluluk eder

dedi ki: teklif hiçliktir
o halde bu halimle balkonda
çay da içemem

balkona çıkmalı mıyım?
sokağa?
peki, dostlarımı sormalı mıyım?

özne yarılmış. ikna edici
arzu birikmiş kurnasından taşmakta

geçmişe Freud. hoş
genişte Lacan, Hegel. hoş
geleceğe sade Marks mı?

sonrası, dahası... ve yetinmemiş bir ordu vardı
iyi
çeşit çeşniler. hoş. mümkündür

bilinç yaşama zorunluluğu
ise
bilinç birlikte yaşama zorunluluğu

öptüm Eros'u

sen duvardın ben incir ağacı olarak..
sabır sabır yükseldim, senden çıktım mümkündür
ayrıcılık meselelerini parçalayarak ilk sen uyu
ilk nöbet benim
tehlike ve danslar şimdi benim.
tıpkı ilk günkü gibisin, gözlerinde köpüklü görüntüler
haklı bi gülüş attın
yataktan dışarı ben çıktım!
ben ve önceki aşkların..kefareti
anne olunca anlardın
zar attık
yine sana patladı hayatım!

saçlarım uzuyor uzayanlar üzüyor
sabahları hep bi gülüşün var
dişlerimin hepsi ağzıma dökülüyor
sert sevdik kapağı kaldır. karanlığı arkadan bırak!

ego borsasında son durum ne
kim hangi tezgahta kaçtan gidiyor..şimdilik bilinmemekte.

“TEK ŞİİR SEÇME” SORUNSALI

Tuncer UÇAROL

İyi Şiir Seçme Yolları

“İyi şiir”, “güzel şiir” seçme yolları sanıldığından fazladır. Orhan Veli araştırmasına yeniden başlayınca bu olguyu daha iyi kavradım. Keşke çok az seçme ölçütü olsaydı da her şiiri göğsümüzü gere gere kolayca değerlendirebilseydik.

Üstelik usta şairlerin bile iyi, orta, kötü şiirleri olabiliyor. Bunu bir şiirinde İlhan Berk dizelemişti. O da bu olguyu bir Latin şiirinden (Martialis’ten) öğrenmiş. Çünkü her şiir, ustasına bile bakmadan, ayrı emek istiyor. Güzel ve kullanışlı bir evi yapan mimar örneği, uygun ortam, uygun araç gereç de istiyor.

Güzel şiiri (iyi şiiri, nitelikli şiiri vd.) kimler daha iyi seçebilir acaba? Bir de o sorunsal var. Şairler mi daha iyi seçebilir, şiir eleştirmenleri mi? Yoksa eleştirmenlerle aynı kümeden olan incelemeciler, araştırmacılar, şiir tarihçileri mi? Yoksa bir zamanlar “Yeditepe Şiir Armağanı”nın dağıtılmasında olduğu gibi oyun yazarları, kitapçılar, gazeteciler, öykücüler, romancılar, yayıncılardan oluşan şiir dışı bir seçici kurul mu? Yoksa okuyucular mı seçmeli o şiirleri? Yoksa, yoksa, Türkçe, edebiyat öğretmenleri mi? Seçicilerin yaşlılığı (deneyimi, bilginliği) seçimi etkiler mi, yoksa şiir seçimini onun daha çok tüketicisi olan gençlere mi bırakmalı? Şiir seçkileri (antolojiler) de nasıl hazırlanmalı ama? Seçimlerde hangi bakış açıları kullanılmalı da okuyuculara öyle sunulmalı? Bir dizi soru.

Bir de şunlar var: Öncelikle ödül alan şiir kitaplarını mı okusak daha doğru yaparız, yoksa yıllıklardaki taze şiirleri dergilerden, kitaplardan önce okusak, daha mı doğru olur? Yoksa ilk okuyacağımız kitaplar seçkiler mi olmalı?.. Pek! Bunlar nasıl seçiliyor? Onlara ne ölçüde güvenebiliriz? Benimsenebilir şiir seçme ölçütleri var mı?.. Üstelik her şey gelir gelir, tek şiir seçme ölçütüne dayanır. Bir kitabı bile okurken ondaki şiirleri tek tek severiz ya da ya da sevmeyiz...

17 Edebiyatçımızın Katıldığı Orhan Veli Şiirleri Sormacası

Bu yönde, bir zamanlar 17 edebiyatçımızın yanıtladığı bir sormaca olanağı elime geçmişti. Orhan Veli Kanık’ın şiirleriyle ilgili bu sormacaya katılan 17 tanınmış edebiyatçımız Kanık’ın hangi şiirlerini, neden seçtiklerini, açıklıyorlardı.

O geçmiş yılda, şimdi yılını gerçekten anımsamıyorum, belki otuz, otuz beş yıl önce, o gerekçeleri de açmılayan (şerh düşen), onları bir yandan tartışmaya da çabalayan uzunca bir deneme yazısına başlamıştım. Nedense öyle kalmış dosyamda! Bir Orhan Veli armağan kitabı için o sormaca değerlendirmesini yeniden ele aldım. Ne güzel! İlk *Garip* (1941) kitabının yayımlanmasının 60. yıldönümündeyiz şimdi; tam da zamanı... Ben daha çok şiir üstüne çalışırım; benim için 1980’lerde çok önemli olan, şimdi de önemli olan, “Nedir acaba şiir seçme yolları? Çok mudur az mıdır? Onlara tam güvenebilir miyiz güvenemez miyiz?” sorularının yanıtlarını da bulacağım. Daha doğrusu,

asıl derdim o konu... “Bu şiiri sevdim”, “Bu şiir iyidir” derken kullandığımız ölçütler neler?.. Şiir seçkileri nasıl hazırlanmalı?.. Hem bu yazıyı 2011 yılında yazdığımı göre bu yıldan Orhan Veli şiirleri bana nasıl görünüyor, bu şiirler penceresinden günümüz şiirleri nasıl görünüyor, onların yanıtlarını düşünmek de iyi olacak... Belki günümüz şiiri için de doğurgan yanıtlar bulabilirim bu yönde.

O “soruşturma”, *Türk Dili* dergisinin ta Aralık 1975 sayısında, sevgili Orhan Veli Kanık (13 Nisan 1914 İstanbul – 14 Kasım 1950 İstanbul)’ın 25. ölüm yıldönümünde açılmış. Derginin o sayısında Orhan Veli’ye ayrılmış “özel bölüm”de 734-744. sayfalarında yer alıyor yanıtlar.

Ancak ben, bugünlerde de “soruşturma” diye kullanılan buradaki kavrama, bu yazımda hep “sormaca” diyeceğim, daha terimsel bir sözcük o... Sormacada (soruşturmada), bugün de edebiyatçı sözlüklerimizde yer verilen, hepsi de o sırada en az 44 yaşında olan (en yaşlısı 60 yaşında) tanınmış şair, romancı, öykücü, incelemeci, denemeci ve eleştirmen, şair ve ressam, şair ve gazeteci, araştırmacı ve incelemeciye tek soru yöneltilmiş:

“Bir seçki hazırlasanız Orhan Veli’nin hangi şiirlerini seçerdiniz? Neden?”

Ancak seçim, daha derginin bu sorulama biçimiyle zedelenmiş!

Sormacaya katılanlardan bazılarının da belirttiği ya da anladığı gibi (Mehmet Salihoğlu, Mehmet H. Doğan, Fakir Baykurt, Hikmet Dizdaroğlu, Muzaffer Uyguner, Hasan Hüseyin); istenen, yalnız bir Orhan Veli seçkisi (antolojisi) miydi yoksa genel bir seçki mi olacaktı, belirtilmemiş... Genel seçkiye, bu kez de seçki kaç sayfa olacaktı ki Orhan Veli’den ona göre az ya da çok seçim yapılacaktı... Öyle ki, bu belirsizlikten olacak kimi yanıtçı bir ya da üç şiir, kimi dört şiir seçmiş, kiminin seçtiği de yirmiyi aşmış!

(1) Romancı, öykücü, şair *Talip Apaydın* bir şiir (“Karşı” şiirini) seçmiş!⁽¹⁾

(2) 1970’lerde şair, çevirmen, seçkici, sonraları deneme, günce de yazan *İlhan Berk* “Dalgacı Mahmut”, “Güzel Havalalar”, “Galata Köprüsü” şiirlerini seçmiş.

(3) Yaşamöyküsü, inceleme, dil çalışmaları yapan *Hikmet Dizdaroğlu*: “Destan Gibi -Yol Türküleri-” adlı bir kitaplık uzun şiir ile “Değil” ve “Oaristys” şiirlerini.

(4) Şair, romancı, gazeteci, anı yazarı *Mehmet Kemal*: “İstanbul’u Dinliyorum”, “Yolculuk”, “Dalgacı Mahmut”.

(5) Şair *Turgut Uyar*: “Sakal”, “Karmakarışık”, “Yolculuk”.

(6) Öykücü, romancı, çevirmen *Şahap Sıtkı*: “İllusion”, “Harbe Giden”, “Güzel Havalalar”, “Anlatamıyorum”.

Biraz daha fazla şiir adı verenlerden şair, öykücü, romancı *Mehmet Başaran*’ın sıraladıklarının sayısı 8 olmuş... Şair ve ressam *Metin Eloğlu* 9 şiir... Denemeci, eleştirmen, çevirmen *Mehmet H. Doğan* 11 şiir... Şair ve denemeci *Ceyhan Atuf Kansu* 11 şiir... Öykücü ve romancı *Fakir Baykurt* 13... Şair ve araştırmacı *Berlin Taşan* 13 şiir adı vermiş.

Kimi de, eh, en az 20 şiir adı sıralamış! Şair *Nahit Ulvi Akgün* 20 şiir... Şair ve öykücü, gezi yazarı *Nevzat Üstün* 20 şiir!.. Şair ve deneme-eleştirmeci *Mehmet Salihoğlu* 28!.. Şair ve mizahi öyküler yazarı *Hasan Hüseyin* 29!.. Başlangıçta bir şiir kitabı da olan araştırmacı, incelemeci, sözlük yazarı *Muzaffer Uyguner* 32 şiir!..

Bu dökümden ilk dikkati çeken yan ise, sormacaya katılanların çoğunun şiir yazıyor olması. Ama şiir dışı

türlerle ilgileri de var... Ayrıca H. Dizdaroğlu, M. H. Doğan, M. Uyguner de şiir değerlendirmeleri yapanlardan... Bu görünüm, seçmelerin uzmanca yapıldığına güçlü belirti sayılacaktır.

Sadece Şahap Sıtkı ile Fakir Baykurt'un uğraş alanı şiir dışı türler... Onları da, şiire komşu seçiciler, sayabiliriz... Sayamazsak bile, onların seçmelerini nitelikli okuyucuların beğenileri olarak görebiliriz.

Orhan Veli Bir "Antoloji"ye Giremiyor!

Yukarıdaki dökümden dikkati çeken bir de ilginç görüntü var. Az sayıda Orhan Veli şiiri seçen ilk altı edebiyatçımızın önerdiği toplam 14 şiir içinde sadece "Dalgacı Mahmut", "Güzel Havalar", "Yolculuk" ikiye oy alabilmiş! Ötekiler birer oy!

Demek altı seçicili (jüri) bir "şiir yarışması" olsaydı, bu yarışma "tek şiir" seçmek için düzenlense ve Orhan Veli bu yarışmaya 14 şiirini gönderseydi, üyelerden 14 şiiri de beğenen çıkacaktı ama 11 şiiri sadece birer oy alacağından, 3 şiiri de sadece ikiye oy alacağından, ödül alamayacaktı! Dört oyu alabilen bir başka şiir ödülü kapacaktı.

Seçici üye sayısını yediye çıkarıp Mehmet Başaran'ın da 8 şiir seçimini hesaba katarsak, böylece oy alan Orhan Veli şiirleri 18'e çıkacak, ancak bunlar arasında da sadece "Dalgacı Mahmut" üç oy; "Güzel Havalar", "Yolculuk", "Anlatamıyorum", "Karşı" ve "Galata Köprüsü" ikiye oy alacağından O. Veli yine ödül alamayacaktı, $7 : 2 = 3,5$ 'tan yine 4 oy gerekeceğinden.

Bu tuhaf durumu şöyle de belirtebiliriz: Söz konusu kurul, bir genel seçki (antoloji) hazırlıyor olsaydı, bu genel seçkiye de o şiir Veli'sinden bir şiir bile seçilemeyecekti!

Ancak biz oylayıcıları artırsak, öyle öyle Metin Eloğlu, Ceyhan Atuf Kansu önerilerini de göz önüne alsaydık "Dalgacı Mahmut" ya da bir başka şiir oylamada yine çoğunluğu sağlayamıyor. İnanılmaz! 13. ve sonraki sıralardan öteki seçicileri de çağırırsak, onlara çok şiir seçme olanağı da tanırsak, "Dalgacı Mahmut" bir oy daha alabilse seçkiye girebilecek ama bir türlü olmuyor... 15. ve 16. sıralarda "Anlatamıyorum" da seçkiye girmeyi zorluyor, ancak o da birer oyla kaybediyor... Ama, oh, 17. sıradaki en çok şiiri seçen (32 şiir seçen) Muzaffer Uyguner'in oyuyla "Anlatamıyorum" 9. oyuna kavuşuyor, yalnızca o seçkiye girme şansına ulaşıyor $17 : 2 = 8,5$ oyu geçerek...

Bu tek seçkin şiiri de aşağıya alıyorum hemen.

Onu ben de ergenliğimde, sonra da, çok severdim. Doyamadığım bir şiir... Şimdi de seviyorum... Bu şiir, O. Veli'nin hem de ilk kitabı *Garip* (1945)'te yer almış. Ondan önce de "Ankara'da ilkokul beş'ten arkadaşı" Oktay Rifat ve "Ankara'da lise dokuzuncu sınıftayken arkadaşlığa başladığı"⁽²⁾ Melih Cevdet'le çıkardığı ortak kitap ilk *Garip* (1941)'te bulunuyor; ondan önce de Nisan 1940'da yayımlanmış:

"ANLATAMIYORUM

(*moro romantico*)

Ağlasam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.

Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epiyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Şiir Seçimleri Öznel Görünüyor

Burada şu soru takılıyor akla hemen: Orhan Veli, 1975'teki 17 üyeli seçici kurul seçkisine neden sadece tek şiirini kabul ettirebilmiştir?

Bence sorunun yanıtı tuhaf ama açık: Bu olgu Orhan Veli şiirlerinin yapısından kaynaklanmıyor... "Tek şiir yarışmaları"nın alinyazısı bu oy dağılımları... O da, seçicilerin (alanlarında ne denli usta olsalar bile) beğenilerinin / şiir seçme ölçütlerinin ne yazık ki çok çeşitli olmasından... O da inceyazın (edebiyat) ve sanat türlerinin kaypaklığından, çok anlamlı oluşlarından, sanat anlayışlarının farklılıklarından kaynaklanıyor... Yukarıdaki sonuçla şu 2011 yılında karşılaşınca buruldum ama bu olguya hemen inandım. Çünkü ben de "Abdullah Baştürk İşçi Öyküleri Yarışmaları"nda (2003-2007) ilk yıl yazmanlık yaptım, sonraki dört yılda seçici kurul üyeliğinde buldum, hepsinde de toplantıya başlamadan önce beş seçici üyeden aldığımız raporlarla çoğunluğun sağlanmadığını şaşırarak gördüm... Ancak ikinci oylamada, üçüncü oylamada sonuçları alabiliyorduk...

Diyeceğim tek şiir, tek öykü vd. seçimleri öznel... (Kitap seçimleri özne değil galiba...) Tek kişice hazırlanan "seçki"lerin, "yıllık"ların seçimleri de öznel... Bu yöndeki değişik kişilerce yapılan seçimler arasında beğeni kargaşası vardır... Ancak seçimleri yapanların üye sayısı arttıkça nesnelğe yaklaşılabilir... Başka yol da görünmüyor!.. Orhan Veli de, yukarıdaki sonuçları görürse üzülmesin, diyorum... (Hey! Orhan Veli! Üzülme sakın.)

(1) Orhan Veli'den şiir seçen edebiyatçılarımızın türsel uğraş alanları, *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi* (YKY, 3.b. Mart 2010)'nde 1975 yılına değin görünen kitap sayıları çokluğuna göre sıralanmıştır.

(2) Adnan Veli Kanık (Orhan Veli'nin gazeteci, mizahi öykü yazarı kardeşi), *Orhan Veli İçin*, Yeditepe Yayınları, İstanbul, Kasım 1953, s.10.

Melek AVCI

KAPANIŞ KONUŞMASI

ben ne fındık kırdısı ne cüneyt arkın tamircisi
ağırlığı olsun isteyen ne
elini hafife alıştırma uzun yaz
güneş lazım herkese
ısrar ediyorum ama lütfen
ya da yazmasın sana
krem dedemden

sürekli *iyi bilirdik* dökeniymişim okulun
a la la la la long şarkılı bahçesine
hürmanistleşmişim sonra o sonra
nasıl anlatılır
denize nazır gözüyle bakan kuşağı
al benden at bana
seni gidiyi geç hah cin ali
devam et işte böyle

biraz da şiir için tamam da niçin şiir
isterse soyunuruz gilinden
abracadabra enli boyum bir öpsen

herkesi evinde sevmek gibi gerçekli
ah bir görse
söz gözlük ve son numarası benden

Mehmet GİRGİN

HÜZÜNLÜ TAŞ

Kaan Aktuğ'a

- 1-Olabilir, taş da hüznülenebilir – başkalaşabilir (mi)?
- 2-Peki, taş hüznülenince ne yapmak gerekir- telaş mı?
- 3-Yaz taşa göredir, o ülkede, mavide yaşamak görevdir
- 4-Taşın anası lav, anısı güneştir- babası yok
- 5-Atını uzağa sür, kapıyı üstüme sürgüle
- 6-Seni kaosa sürükleyebildim mi?
- 7-Moderne ağıttır taş, ağırdır, Ağrı'dan çıkış yok
- 8-Karıncalar askerlik yapıyor mu, evleri ne kadar güzel toprak, çatısı yaprak
- 9-Çatlak mavi, sen sus, ağılda hüznünlere eğleniyor mu?
- 10-Olabilir, taş da hüznülenebilir, biz de- insanız ya da taş

25 Mayıs 2011

Duygu KANKAYTSIN

MELEZ

elindeki sardunyadan dökülür gök sana
kepenksiz dünyadan, eskil buluşmalara
gecikerek dış izlerine saklanır
yağmur sonrası kokan melezi duygu'ya
uyuyakalır öylece yalın, öylece düğüm
aşk romanları girer ara sıra
biz yer ve yüzünün arasında

dünya, bir kış daha geri al

eksilir, ağızındaki sel güle gömülür
sorarsın kulağında beklediğin godot'ya
hücrelerine Keops Piramidi gibi miyim
hâlâ rüyalarına suçiçeği
hâlâ aynı yokuş ormana giden tragedya

aşk, kaçak toprak bu perde

Hasan Jan KAYA

ERK KİŞİNİN GÜZEL SANDIKLARI

çıkartır ciğerlerindeki karbonla yazar havaya

geçiş hakkını saklı tutan ağılı,

islami usullere uygun bilenir bıçak kayada

sinek ağızındaki zokayı midesine bırakır kayanın;

kayanın midesi kalkar,

su küflenir yatağında

bak kardeşim!

kişisel değil bu ölüm dediğin: allah'ın emri!

yüksek perdeden emirle alınır dili ağızından er kişinin,

ihamet izlerine demir akıtılır,

tuz serpilir,

ter bırakılır

binlerce askerin katıldığı operasyonla teslim alınır
çukurdaki göz

bilindikçe keskin yaralar açıp

bilindikçe erir ağızında dili

erk kişinin

Selami KARABULUT

KIŞ SALGINI

bilemezsin öfkeyle bilediğin sabrımın ötesini
ben sesindeki girdaptan başka tufan tanımadım
kış salgını gibi çiçeklenirken alnımdaki yara
bir sığınaktı aradığım cinnetin kalbinden uzakta

korkuyla baktığım bir mezar ıssızlığı bu ırmak
bir bekleyiş içinde akarak kararıyor kumu
şimdi hangi selin hıncısın, dalgakıranken önceden
ah! hiç bitmeyecek mi bana öl diyen şu uğultu

çığlıklarıyla bıraktığım o ev kadar uzakken sana
bir kuşum, ürkütülüp de geceye salınmış at...
yakınlaştıkça güzelleşiyor suda saçlarım
kanal boyu ayaklarıma dolanan bu gölge de kimin

bir elin işaret parmağıyla ısrarla gösterdiği yol
kükreyerek akan cehenneme ulaştırıyor beni
dehşet içinde elimi korkuluklardan çektiğimde
karanlığa gömülen gölgeyi bir an kendim sandım

döne döne bir çakıl taşına döndüğüm boşlukta
yankısı benim sanki dağ suyuyla buluşan lağımın
zamanı mı karıştırıyorum yoksa sen mi unuttun
köprünün ucundan yükselen güneşte mi yalan

“şimdi” diyorsun kapkaranlık açılmış ağzınla, “haydi”
bağırıldıkça açılıp kapanıyor sesinle birlikte suyun rengi
ne kim nerde kim nasıl kim ne zaman kim nereye kim...
neden sıkarsın ki boynumu tam da göğsümde ağlarken

ben sesindeki girdaptan başka tufan tanımadım

Şevket APALAK

KÜNYEMDE YOLCULUK ZAMANI

git bu yolculuğa
istersen bavulsuz
mektup kutusu konmamış duraktasın
haritasız sözler içinde uçuyor burası
hangi makamdan geçtik söyleyemediğin şarkının semtinden
kimseler yoktu yollarda bir dağın gölgesi de olmasa
sanki başlayacak görüntüsüz sinema artık ve birazdan
duyulmayan bir müzik konacak yanına

baktım künyeme ben neden yoldayım
şurda ezgin bir ses mi konuşan
mola veriliyor şarkıyı keselim

onlar o yürüyen ağaçlar ve kırağı
gözüme doğru bu nasıl rüzgâr
gözüm dalıyor gönlüm haritaya bir sokak yaz

beni bu yolculuktan hangi bilet döndürecek

Deniz DENGİZ

ADAM VE KADIN

8 Temmuz 2009 Çarşamba, Üsküdar

Adam soyunmuş memelerinin akşamına inmişti
Gördümdü ıslak nehir yarasına çıplak akıyordu

Kime kalır eriyen kindar dudakların bir ah! ile
Birden ürpersem vapur kaldıran ince kirpiklere

Diyelim bu kalp susmuş kuğular olsun
Kadın üç numara kafa tıraşında duruyordu

Galiba dilimi uyandırmıştık büyük ipek yollarında
Bizzat defterlerin köşelerine oturdum seni okudum

Korkulardan arta kalan utangaç çöller üşürdü
Kadın doyururdu adamın aklımın yeşil kumaşını

24 Haziran 2binon, Gaziantep

Bünyamin DEMİR

SELF'İN SERVİSİ

Tavandan doğan kirişlerin tokmağında
Sorguçların altın saatli duvarlarında
Sancıyla ebe doğuran çocuk kundaklarında
Gün doğmadan'ı kafama kafama vurdum.

Doğum servisinde kollar sıvalı önlükler beyaz
Ebe doğuran çocuk siyah önlüklü biraz
Kartopu gibi bir ebeniz doğdu çatlak ayaz
Eriyen kundağı sağıma soluma vurdum.

Bu dünyaya mı çocuk gelmez boyalı insancığım
Sancılanmaya mı gelmez ebe kundağım
Kundak bezinden göndere gerildi sancağım
Altında ebelere gebelere saygıya durdum.

Tören biterken dirsek kavislerinde beşik kurdum
Bebek uyusun diye zeminde çok dirsek yordum
Self'in servisinde ben de biberona doydum
Çocuk hapşırmasın diye süte hep su koydum.

Bir ebe kundaklanırsa olay olur
Sarmalarsan ebe kararır
Kundak ancak bakırdansa kalay olur.

Adil İZCİ

25 Temmuz 2006

Öğlene doğru Akyaka'dan ayrıldık. Önce Köyceğiz'e bir girip çıktık; ardından da Dalyan'a uğradık. İki yeri de çok beğendim; sessiz ve serin bir dönemde yeniden gelmeyi çok isterim. Akşama doğru da Söğüt'te her yılki yere geldik. Asıl güzelliği orada yaşadım. Altında dinlendiğimiz çardağa serçeler yuva yapmıştı; erkek serçe de dişi serçe de boyuna yem taşıdı durdu. Nasıl keyifle baktım gidiş gelişlerine! Bir ara baba serçe olmaya bile heveslendim: Ne güzel; bütün gün dağ bayır dolaşım arada bir yuvaya gidip gelmek. Ancak hemen vazgeçtim; yavru serçelerin bir türlü doyacağı yoktu! Bir de kavak ağacında bir yuva gördüm. İçindeki serçe sandımsa da değilmiş; bu yörede "sarıcukcuk" denen serçe benzeri bir kuşmuş. Yuvanın yakından fotoğrafını çekmeye çalışırken bizim "sarıcukcuk" ürküp kaçtı; çok bekledimse de bir daha dönmedi; artık öyle boş çektim.

Vişneler olmuştu. Özellikle kuş yeniği olanlarını bulup yedim; ta çocukluğumdan beri böylelerini yemek, çok hoşuma gider. Hem çok sevdiğim bir kuş -serçe- gelip galamış olabilirdi bazılarını. Daha doğrusu ben hepsini öyle olmuş gibi hayal ettim...

Bir de koyu kırmızı gülleri ayırt edince dayanamayıp birkaç fotoğraf çektim.

Antalya'da Deniz'in evinin girişinde de yaseminler! Seferihisar ve Akyaka'dan sonra burada da yaseminleri görmek, çok sevindirdi beni. Yabancı yerlerde sevdiğim bir şeyleri görünce bir rahatlık duyarım her zaman. Yine öyle oldu.

26 Temmuz 2006

Deniz'in evindeyiz. Deniz kabukları koleksiyonuna bakıyorum. Birkaçını herhalde verir diye düşünüyorum. Bakalım.

İçim rahat mı rahat.

*

Bugün de dünyamızda böyle var oldu gün ışığı: Yasemin dalları altında dinginlikler veren sonsuz bir gölge. Baş döndüre döndüre.

Rüzgâr kokusunu kim bilir nerelere kadar götürüyor? Daha kimlere dinginlik veriyor bu yasemin?

*

Arada bir usuma düşüyor: Nasıl bir kuş bu "sarıcukcuk"? Dün benden neden ürküti ki? Yalnızca fotoğrafını çekecektim. Böylece hiçbir zaman kanat çırp(a)mayacağı yerlerde de var olacaktı...

*

Az önce birkaç dal yasemin getirip bir bardağa koydum. Sabaha kadar başucumda duracak. Yola çıkarken de elbette yere yeni dökülmüşlerinden bir avcunu yanıma alacağım: Bundan sonra nerede bir daha görebilirim ki bu yaz?

Yarın dağlardan, ormanlardan, ovalardan geçe geçe baba evine gideceğim. Gökyüzü çoğu yerde tam karşımdan görünecek. Bazen su başlarında duracağım.

27 Temmuz 2006

Dün gece dinlediğim bir türküden: "Yara bende derman sende / Ya kendin gel ya da bana gel de..."

Elim sabaha kadar kim bilir kaç kez uzandı yasemin bardağına?

Birazdan baba evine gitmek üzere yola çıkacağız.

Dün 20.00 sularında baba evine geldik.

Sabahleyin önce serçeleri ardından kumruları duydum. Yani kuş sesleriyle uyandım.

Böyle bir kitabım olsaydı: "Kuşlarla Uyanmak." Salâh Birsel'in "Kuşları Örtünmek" ve Oktay Akbal'ın "Temmuz Serçesi." Bu iki kitap önce adlarıyla ilgimi çekmişti. Hele de "Kuşları Örtünmek."

*

"Bir güzellik görmeyeyim: Önce onu kucaklıyorum sonra seni. Ardından ikinizi birden."

*

"Sana uzun bir yaz biriktirdim / Serin güz geceleri saçlarını çözerken / Bakarsın ki sokulmuş yanı başına..."

*

Dün ıslıl ıslıl yeşilliklerin arasından, derin ama ürkütmeyen vadilerin kıyısından geçtim. Buğday tarlaları gördüm. Kavak ve söğüt ağaçlarıyla karşılaştım. Kavuniçi gelinciklerle göz göze geldim. Bazen kerpiç evli köylere düştü yolum. Harmanların üstüne eğilmiş aydınlık yaz göğüne sevinçle baktım. Bazen birkaç bulut öbeği. Çırlıçılak tepeler. Issızlığın tadını çıkaran kuşlar. Ekinleri kaldırılınca yalnız kalmış tarlalar. Sığır sürüleri. Ayçiçekleri. Elma bahçeleri. Mor dikenler. Kim bilir ne zaman kesildiği halde hâlâ yeşillik fişkırta kavak kütükleri. Hangisini görsem keyifle selam verdim. Bir köyün yol ayrımından geçtim: Kuşça! Çok hoşuma gitti. Toprak damlı evleri ta uzaktan seçilebiliyordu.

*

Kuşlar ki doğanın en aydınlık yüzü.

*

Yatak odasına incir ağaçlarından yeşilce bir gölge düşüyor. İlk kez ayırdına varmışım gibi hem şaşırdım hem de o gölgenin içinde bir yer edinmek isteği duydum. Hangi duyguyla bilmiyorum.

*

"Koca bir yazdan sana ne kadar söz edebilirim? Ya sen bana ne kadar aktarabilirsin? Yine de epeyce bir şeyler karışacak benden sana senden bana."

29 Temmuz 2006

Seferihisar'ı aradım. Mimosadaki yuva boşmuş. Gerçi doğamıza bir kumrunun daha katılışını göremeyecektim ama yine de üzüldüm...

Oktay Akbal'ın "Odamda Bir Güvercin" kitabına başladım.

*

Yaşım elli iki ama bazen kendimi bir çocuk gibi duyumsuyorum. Usuma düşüverdi: Babam da bu yaşlarda benim gibi miydi? Değildi sanırım. Belki öyleydi de bu konularda hiç kafa yormadığım için dikkatimi çekmemişti.

*

"Esmeli rüzgâr esme / Yaprak düşer dal incinir..." Bir türkü bu sözlerle başladı. Ne çarpıcı bir söz: "Yaprak düşer dal incinir..."

*

Gözüme ilişti birden: Meğer kır menekşesi varmış bizim bahçede. En son 1990'lı yılların başında Adana'da, İncirlik Havaalanı'nda görmüştüm. O zamanlardan beri hasrettim. Hoş yine hasret kalacağım: Bizim bahçedeki de şubatta açacak ama ben o ayda yine burada olamayacağım. Bir zamanlar -ben çocukken daha doğrusu- evimizden pek eksik olmazdı. Sanıyorum "mor menekşe" de denir bu çiçeğe.

*

Dişlerimi fırçalarken aynada yüzümü görüverdim: Dingin ve tasasız. Sonra bilinçaltım çözüldüverdi: Kaç zamandır dünya

“hiç yabancılık çekmediğim bir yer.” Bu nedenle de artık “dünyamız” diyorum. Yaşam da içime sevinçler dağıtıyor boyuna. Ne eskisi gibi bir ölüm korkusu var içimde ne de bir ürkeklik! Peki ben kime ne diyeyim?

30 Temmuz 2006

Ne yüzünü görebildiğim ne sesini duyabildiğim Adil Dedemin ölüm yıldönümü. Her yıl bugün mutlaka baş ucuna giderdim ama bu kez yarın ya da öbür gün gideceğim.

Herhangi bir pazar günü. Şu saate kadar (14.30 suları) gazete okumaktan başka bir şey yapmadım.

Bunları yazarken kumrular ceviz ağacında kuğurmaya başladı. Şimdi o sesleri dinleye dinleye öğlen uykusuna dalacağım.

31 Temmuz 2006

Temmuz bitiyor. Yani ömrümden bir temmuz daha eksiliyor. “*İnsan için liman yok, sahil yok zaman için / O geçer, biz göçeriz.*” dediğine göre Lamartine; yaşamaya bakalım biz de. Yapılacak başka ne var? Örneğin bugün Dağlarca’ya uyalım: “*Bir çocuk kadar güzel olur / Başını göğe doğru kaldıran.*”

Oktay Akbal’ın kitabını okumayı sürdürüyorum. “*Gençlik Bir Duyarlıktır*” başlıklı yazısını çok sevdim. Bugün beni sevindiren bir şey daha var: Bir 1984 yılı ajandasından “*mavi bir kuş*” fotoğrafı buldum! Daha doğrusu “*mavi beyaz bir kuş!*”

Maraş’ta dördüncü gün. Daha şehre inmedim.

*

Ablamları yolcu edip eve döndüm.

Bahçede birkaç koldan saldıran acılarla baş etmeye çalışırken çam ağacının bir ucunda ay’ı görüverdim. Bütün gün oradaydı elbette ama gün ışığında sesi sedası çıkmıyordu ki!

1 Ağustos 2006

Ne yalan söyleyeyim; Dağlarca’nın “*Bir çocuk kadar güzel olur / Başını göğe doğru kaldıran*” dizelerinin etkisiyle başımı yine gökyüzüne çevirmiştim. Sekiz onu belki daha çoğu, bir arada gelip ilk gençliğimin yadigarı çam ağacında birer yer beğendi. Ve hemen şarkıları başladı. Ağaçlara her zaman imrenmişimdir ama dürüstçe açınmalıyım ki bu kez kıskandım. Bunca serçe dertsiz sıkıntısız üstelik aynı şen şakraklıkla bir daldan öbürüne gezindi durdu. Çam ağacını kıskandığımı gizleyemediğime göre onları kıskandığımı da gizlemeyeyim artık. Dağlarca’nın öngördüğü üzere güzel olup olmadığımı bilemem ama yeniden çocuk olduğumu anladım: Biz köşe kapmaca oynardık, serçelerse bir yandan cıvıladı bir yandan da dal kapmaca oynadı uzunca bir süre karşımda. Gözlerimi hiç onlardan ayıramadan kanatlarını ve gagalarını öptüm bir bir. Canım ne güzel açıldı!

2 Ağustos 2006

Az önce “*Pencereden Kar Geliyor*” ile “*Sarı Gelin*” türkülerini dinledim. Ah ki ah!

Bugünkü *Cumhuriyet*’te gördüm: Ören’de, Melih Cevdet Anday’ın heykelinin yanında bütün babacanlığı ve çeşneliliğiyle Oktay Akbal. Keşke çok daha sık görüşebilsem! Turgay Fişekçi bugün Süreyya Berfe üzerine yazmış. Seferis’in şu sözlerini de aktarmış yazısına: “*İnsanın yalan söyleyemeyeceği tek şeyin şiir olduğunu unutmamak gerekir. Şiirde yalan söyleyemezsin. Yalancıysan bu hemen anlaşılır.*”

Bu “yalan” sözünü “yaşanmamışlık”, “duyumsanmamışlık” olarak algılasak -ki öyle algılamalıyız gibi geliyor bana- söyleyecek hiçbir şey yok. Şiir hemen dışlıyor böyle şeyleri. Bunu *Aşk İmiş*’ten de çok iyi anımsıyorum. Ne varsa o kırk

şiiirde hepsi de gerçekten bire bir yaşanmış, duyumsanmış şeyler...

*

Bahçede her zamanki yerde Müge İplikçi’nin *Cemre* romanını okuyorum. Gözlerim ara sıra ya gökyüzüne ya da ağaçlara kaçıyor. Bir çift kuş geldi; önce çam ağacında bir durakladı. Oradan bodur zeytin ağacına geçti. Ayak uçlarına basa basa yaklaştım. Serçeye benziyor ama ondan daha küçük, bir de gagaları sivri ve uzunca. Bir iki zeytini gagaladılar. Bir ara gagaları birbirine geçti; sanırım öpüştüler. Çama pırpırladılar ve hemen zeytine geri döndüler. Acaba dedim, zeytin kuşu diye bir tür mü var? Yoksa başı göğe erdi erecek çam dururken neden bu bodur zeytinde ısrar etsinler?

Çam da aldı başını gidiyor; dallarına konan kuşları gözlerim artık daha güç seçiyor. Oldu mu ya? Böyle dedim ama ağaç dediğin de ağmalı değil mi?

Sonra her ağacın kendi kuşu olsa diye düşündüm: Çam kuşu, zeytin kuşu, incir kuşu, vişne kuşu...

*

Bunları görürken *Cemre*’de şöyle bir bölüme geldi sıra:

“*Eee, anlat bakalım, sen Cemre olarak neler bekliyorsun bu hayattan?*”

“*Şaşıracaksınız belki ama çok bir şey değil.*”

“*Allah Allah!*”

“*Evet... Açıkcası sadece huzur istiyorum. Küçük şeyler yani.*”

“*Sen huzura küçük şey mi diyorsun Cemre?*”

“*Bilmem...*” diyecekti *Cemre* ve sonra bembeyaz gülecekti yine.

*

Bugün de dedim ki: En büyük varsılığım kuş anıları olsun benim! Ağaç anıları olsun! Doğa anıları olsun!

3 Ağustos 2006

Bu sabah bahçe masası ısmarlamak için Suçatı kasabasına gittim. Dağ taş ağaçtı. Bir yerde yan yana üç görkemli çam ağacı görünce “*Şu dünyada tek servetim bunlar olsa!*” diye düşündüm.

*

“*Türkçeyle yazılan bir şiir alttan alta Türkçenin binlerce yıllık geçmişine, Türkçenin mecaz haliyle bağ kuramıyorsa, geçmişte yazılan şiirleri yerinden oynatamıyorsa, anlam ve biçim bir yana, dilimizde geçmişin zengin birikiminden süzülüp gelen bir Türkçe tadı taşımıyorsa, o şiir ‘soysuz’dur.*” (*Virgül* dergisi, Nisan 2006, Baki Ayhan T.)

*

“*Hiçbir şiiri yarım bırakmayacak / ve seni bekleyecek kadar zamanım var.*” (Süreyya Berfe)

*

“*Gürağaç.*” Böyle bir sözcük var usumda. Buraya gelirken gördüğüm bir köy ya da kasaba mıydı şimdi anımsayamıyorum.

Bu belirsizlik neden bilmem bir heves uyandırdı: Bir fırsatını bulup Reşat Nuri’nin “*Anadolu Notları*”nı yeniden okumalıyım.

*

Geldiğimden beri hemen her akşamüstü bahçeye iniyor; sekiz on yıl önce yaptırdığım taşlıkta bir köşeye çekilip dünya seyrine başlıyorum. Bu dünya seyri, o sıralarda okuduğum herhangi bir şeyle de oluyor; gökyüzüne, ağaçlara, kuşlara dalıp gittiğimde de. Bazen de taşlıktaki taşların (ki bizim evdeki geçmişleri bir yüzyıldan da öte; burayı yaptırırken *Orta Ev*’in avlusundan söktürdüm onları) hayatlarını hayal ediyorum. Oradan başka bir rüyaya: Yüzler... yüzler... yüzler...

Meğer “dünya seyri” ne çok anlama gelebiliyormuş!

Ersun ÇIPLAK

Ertesinde, sıcağın, altın sarısı kumların, envai çeşit mavinin dinlendirdiği bir beyinle yalnızca güzellikleri ve hoşlukları hatırlayacağımız bir yaz kurgulamıştık belki de birçoğumuz ve Haziran'ın yaklaşmasıyla birlikte hızla sahillere, yaylalara atmaya başlamıştık kendimizi. Erken davrananlar yol aldı elbette... Haziran'ın son günlerine kadar öyle pek de kayda değer bir şey olmadı. Dergiler yayımlandı falan. Ama daha sonra, alışkanlık bu ya, melali anlamayan nesle aşına olmadığımızı hatırlatacak bir şeyler olmaya başladı.

Öyle sanıyorum ki hiç kimse, epeydir üstüne isli ve kaldırmaya kimsenin gücünün yetmeyeceği bir çarşaf atılmış yazlar yaşadığımızı reddedemez. Reddetmeye çalışsa bile bellek buna izin vermez. Bakılan bir resim, okunan bir şiir, dinlenen bir türkü, bir ses, bir ağlayış, bir çığlık, bir densizlik aniden taşları yerinden oynatır. Unutuldu sanılanlar sahneyi kaplar. Elden bir şey gelmez; küfretmek bile anlamsızdır.

En azından benim için öyle. Doğru ya, daha ilk gençlik yıllarımda aşına olmak zorunda bırakılmıştım böyle bir duruma, yaştlarımın pek çoğu gibi. 1993 Temmuz... Dahasını söylemeye, bilmem bir gerek var mı? "Yaralara bir kere daha dokunmamalı, mümkün mertebe" diye düşünsek de alıkoyan bir şeyler var. Demek ki birileri, çözülmesini istemiyor; barışı istemiyor; yüzleşmeyi istemiyor.

Önce, Zeynep Altıok'un isyanını okuduk gazete ve internet sitelerinde 1 Temmuz'da. Tuz değildi yaraya basılan; çok pis, tarif edilemez bir şeydi. Devlet, göstericileri de ekleyip, 35'i, 37 yapmıştı alalacele. Hem de bu iki göstericiden birinin adını, baş harfi 'a' olduğu için, başköşesine yazdıkları kitabeyi, 'bilim ve kültür merkezi'ne (!) dönüştürülen Madımak Otel'i'nin lobisine asmışlardı. Kim akıl etmişti acaba, merak etmemek elde değil. Ama ne önemi var; bu bir paradigmanın dışavurumu; ne de olsa kötülük kazanamayacak şekilde içe işlemiş. Bir sabah uyanıp bütün dörtleri beş yapmaya hiç mi hiç benzemeyen bir durum çıkarmışlardı ya ortaya. Acı bir tat bırakmışlardı ağızımızda sadece. Ötesini anlatabilmek mi; ne mümkün... En azından benim harcımdan değil.

Birçoğumuz için 2 Temmuz 1993'ü anlatmaya en çok yaklaşındı belki de Hulki Aktunç;

"yangın kavmindeniz, ne giysek alev"

Bu dizenin şairi Aktunç, *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü*'nün de dâhil olduğu büyük bir miras bırakarak bize, Haziran'ın sonlarında aramızdan ayrıldı. Onun öleceğinden habersiz Türkiye Yazarlar Sendikası üyelerinin, bu dizenin yazılmış olduğu tişörtleri giyerek Sivas'a gitmiş olmaları, bir şairin, henüz yaşarken değerini bilmeye başladığımızın bir göstergesi olarak kabul edilebilir kuşkusuz. Ne kadar alışık olmasak da... Alışmamız gereken bir şeyler vardı.

Fakat Aktunç'u kaybetmenin acısı çok tazeyken daha, *Radikal*'in, buraya alıntı olarak bile koymayacağım, onun ölümünü duyurmak üzere yaptığı haberin başlığını gördük. Ve bu başlığın atılmasına, Aktunç'un dostlarının hiç zaman kaybetmeden verdiği tepki üzerine *Radikal*'in özür dileyeceği zamanı beklemeye başladık. Neyse ki çok sürmedi. Birileri, "hatanın neresinden dönülürse kârdır" sözünün doğruluğuna demek hâlâ inanıyor. Sevindirici... Heyhat, *ö önce geçmez*...

(Adil İzci'nin, *Yasakmeyve*'nin 51. Sayısında yer alan günlük parçaları, daha yakından bir Aktunç portresine bakmamıza yardımcı oluyor. Günlük okumaktan pek hazzetmememe rağmen bu sefer durum biraz farklı... Sevmeye başladığıma delalet mi acep? Hiç sanmıyorum. Asıl önemli olan bence şu: İzci, bu günlüklerin veya notların böyle acı bir zamanda okurla buluşacağını, o zamanlar düşünmüş müydü? Beni çok üzerti, almış olduğum böylesi notları yayımlamak. O da ayrı bir mesele...)

Bir süre sonra, Eren Aysan'ın, babası Behçet Aysan'ın doğum günüyle ilgili özlem dolu sözlerini; bundan çok kısa bir süre sonra da aynı tonlamayla yaptığı 'Behçet Aysan Şiir Ödülü Duyurusu'nu okuduk.

(Söz, Behçet Aysan Şiir Ödülü'ne gelmişken, ödülün bu seneki sahibi Fuat Çiftçi'nin, *facebook*'ta, Sabit Kemal Bayıldırın'ın bazı yazılarını *Kitap Zamanı*'nda yayımlamayı tercih etmesine ve oradan aldığı parayla rakı içmesine (!) yönelik 'yakışksız tepki'sini anmadan geçemeyeceğim. Düzeysizlik, bir şairin, hatta bir dergi editörünün, bir başkasını, sanal ortamda, muhatabının kim olduğunu söylemeden eleştirdiğini sanmasından kaynaklanıyor. Bir şeyler yazmamak için kendimi zor tuttum. İyi de etmişim. Neticesinde, iletleri okuyan birinin, "ikiniz de değerli büyüğünüz; size hiç yakışmıyor." Mealindeki uyarısı üzerine Çiftçi, iletini kaldırmaya gereği duymadı. Çok teşekkür ediyorum bunu yaptığı için hem uyarıya hem de Çiftçi'ye. Ancak bu davranışı, söyleyeceklerimin önünde bir engel değil.

Bence, bir şair ya da eleştirmen, hele de bu kişi bir dergi editörüyse, eleştirilerini mutlaka bir dergide yapmalı. Onun da cevap verme hakkına saygı duymalı; muhataplık ilişkisini bunu gerektiriyor. Eleştirdiği kişinin kim olduğunu söylemeli; eleştirdiği davranışın ne olduğunu açıkça belirtmeli; ayrıca, özetlemeli kafasına yatmayan durumu/şey'i. Böyle konuşmak en doğrusu... Buna ek olarak, gerekçeler sunmalı, örnekler vermeli. Meseleyi kişiselleştirmekten uzak durmalı ve her şeyden önce de eleştirdiği kişinin kişiliğine saldırmamalı. Aksi takdirde, ağır bir cevap alması kaçınılmaz olabilir. Herkes, Bayıldırın gibi "O parayla rakı içmeyeyim de hacca mı gideyim?" deme inceliğini göstermeyebilir.

Ancak öyle yapmadı Çiftçi. Bence, Bayıldırın'ın bir yazısındaki şu sözleri nedeniyle meseleyi kişiselleştirmekten kendini alamadı: "Bir şaire anlattı, Behçet Aysan Ödülünde seçici kurul üyesi olan bir arkadaşına "Fuat Çiftçi'nin nesine ödül verdiniz?" diye sormuş, kurul üyesi arkadaş da "Sen gelip seçseydin ya!" diye azarlar tonda cevap vermiş. Bu arkadaş yarışmada hangi doğrultuda oy verdi, bilmiyorum. Belki de farklı kitaba/dosyaya oy vermiştir, kimbilir! Ama oylar açıklanmadığı için sorumluluk bütün kurulun oluyor." (*Özgür Edebiyat*, Haziran-Temmuz: 2011)

Ekseriyetle, şairlerin yüce gönüllü kişiler olduğu düşünülür; gel gör ki son dönemde ödül alan bazı şairlerin böyle olduklarını söylemek çok zor. Bayıldırın'ın düşüncelerini, dergilerde yazı yayımlama politikasını bildiği halde, ona bu şekilde saldırmakla, aslında ne benim bir çelişki yaşadığımı kanıtlamış oldu Çiftçi. Çünkü ben bildim bileli Bayıldırın, muhafazakâr dergilerde de, muhafazakâr kitap eklerinde de yazılarını yayımlar. Bunu bildiği halde Çiftçi, neden böyle davranmıştır ya da bunu neden şimdi dile getirme gereği duymuştur? Fikrimi, zaten yukarıda yazdım. Bence başka bir açıklaması yok.

Ancak, Çiftçi, Bayıldırın'ı, kendisi eleştirmek yerine ya da aksaklığı görüp başka birisinin eleştirmesini beklemek

AYAKLANMALAR

Bir ağacın omzundan bakıyor olabilirim
Yaprak olmadığım söylenemez ama
Kışları yakılan çırılardan biliyorum
Kalın sesli adamlar 'Dilini tut!' derken daha çirkin

Bahçe duvarına ressamı taklit eden çocuklar
Gönül koymuşlar -bir belediyemiz eksikti-
Parkları, kâğıtları ve tüm yapılmışları kibritten koruyan büyü
Akıl senden üstündür, kalbi olanlar iyi bilir

Siz şu çocukluğu pırpırlayın efendim,
Ben ayaklarımı alır giderim

Bir ağacın dalında üşüyen seslerden biriyim
Kuş olmadığım söylenemez ama
Kanat sıyrığa en uygun yerdir, bütün yaralar, hatırlayın
Her uçuşta çizilen bir yanı vardır hayatın

Binlerce önlemin içinden, bu nasıl olur,
Görünmez kazalar bulurum soldan sağa on bir
Kaşla göz arası ne kadar sürer, ellerimde bir çarpım tablosu
Gidip gelmem uzun değil, her yer inandığım kadar uzaktır

Efendim siz beni gönül rahatlığıyla unutunuz,
Ayaklarım ve ben gidecek bir yer elbet buluruz

2010

Cavit Işık YAVUZ

KORKULUK

güneşin ince uzun parmakları
dokunurdu
sabahın kokusuydum
uykunun korkuluğu
dolardım kollarından içeri

boyalı kuşlara içini döken
bulutlar
kayıkhanede yazı bekleyen
kürekler
bahçede ceketini unutmuş
yeni ay

nisanda muştı
kalbimde cemre

yerine, sağlam bir kaynaktan aldığım habere göre, başkalarından medet ummuş. Bazı isimlerden Bayıldıran'ı eleştirmelerini istemiş. Edebiyat adına üzücü sadece... Evet, alıştık artık; birileri, birilerinden kendini öven veya savunan yazılar yazmalarını istiyor ne yazık ki. Ama burada asıl önemli olan nokta şu; kalem erbabı, yazarlık namusunu yalnızca kendisi için korur ve bu tip isteklere pırım vermez. Kalem satışa sunulamaz asla. Kutluyorum bu tip yazıları yazmayı reddeden arkadaşları. Şunu da belirteyim; bu yolu tercih eden tek kişi değil Çiftçi; o nedenle sadece ona yüklenmenin bir âlemi yok!

Hulki Aktunç'tan kısa bir süre sonra Ahmet Uysal'ın da ölüm haberini aldık. Sessiz sedasız gitti, naif şiirlerin şairi Uysal.

Yaz geçmek bilmiyor...

Derken, Amy Winehouse'nin ölüm haberi geldi. Daha bunun şaşkınlığı sürerken; daha yeni, Perihan Mağden'in, Winehouse ve kendi çocuklarını yiyen sistemi eleştirdiği köşe yazısını okumaya başlamışken, birden bire *Pul Biber Mahallesi*'ndeki *Ah'lar Ağacı*'nin yıkıldığını öğrendik. 'Gencecik' bir şair, yani Didem Madak, bizlerden gizlediği bir hastalık nedeniyle aslında bir şiiri değil, bizleri ama en önemlisi de henüz üç yaşındaki bebesini terk etmenin manifestosunu yazıyordu. Eşi Timur'a, bebesine ve her şeyden önce de bizlere, kendini unutmamız için şu dizelerle "aman ha!" diyerek:

"Bıçağın ucundaydı insanların hafızası
'İnsan unuttur ve insan unutulmaya mahkûm olandır.'
Tanrı şöyle derdi o zaman: Ah!"

(Bir dergi editörü olarak, *karayazı edebiyat* sayfalarında onun bir şiirine bile, o kadar istemiş olmama rağmen yer verememiş olmam, hanemde bir eksi olarak duracak. Onu aramıştım ve hatta eşi Timur'a da ulaşabilmişim ama bir daha ses alamamıştım...

Kemal Varol'la birlikte Didem Madak'tı yazmaya başladığım zamanlarda genç kuşaktan okuduğum ilk şairler. Biri, *Yas Yüzükleri*; diğeri, *Ah'lar Ağacı*'nin yazarı... Biri gitti; diğerin ise umarım ömrü uzun olur... Her ikisinde de hâkim olan hüznün ve süssüz söyleyiş (bu da ne demekse artık) vurmuştu beni. Nedense, her iki kitap da bakışlımlı okuma arzusu doğurmuştu bende ta o zamanlar. Belki bir gün yazabilirim bu durumu.)

Yaz Geçer; Geçti de...

- *Ama işte böyle...*

Şimdi en doğrusu, belki de sadece kendimizi avutmak amacıyla, Hulki Aktunç'un şu dizelerini bu isimlerin hepsinin vasiyeti olarak kabul etmek:

"Bir kalem dikin mezarıma

Yan yana gelmemiş

Sözcükler var daha"

karayazi.editor@gmail.com

ÖLÜMÜ YENMEK

Hakan BİLGE

“Bir idam mahkûmu ölümünden bir dakika önce şöyle düşünmüş: Eğer yüksek bir yerde, bir kayanın üzerinde, iki ayağımın sığacağı kadar bir yer verseler ve deseler ki, ‘Çevrende okyanuslar, altında uçurumlar, korkunç bir yalnızlık içinde böylece dikilmeye razı mısın?’ Bütün samimiyetimle şu cevabı verirdim: ‘Evet razıyım! Yeter ki yaşayayım, binlerce yıl bile olsa böyle yaşamaya razıyım.’”
(Dostoyevski, *Suç ve Ceza*)

Tek bir tezi, bir tek varsayımı, bir öngörüyü, antik bir sözü, bir eskil şiiri doğrulamak için yapılar kimi filmler. Filmin yapılması şiirin yapılması gibi sancılı bir süreçtir ki şiiriyetin tabancası sözcüklerdir; sinemanınki ise kareler (sequence)...

İngiliz Yeni Dalgası'nın (British New Wave) ardından, söz konusu “asi çocuklar”ın (1) bıraktığı çizgiden yürüyüp İngiliz toplumunu iğneleyen filmler çekerek sinema yaşamına başlayan, özellikle 1980’lerde en iyi filmlerinden bazılarını (2) yöneten Stephen Frears’ın *The Hit* (1984) adlı *varoluşçu* (egzistansiyalist) filmi de sözünü ettiğimiz sinemasal halkaya dâhil. Bir tezi doğrulamaya çalışan bir film yani. Entrikaya konu olan kriminal araştırma ise bütünüyle bahane. ‘70 sonrası yenilenen / dönüştürülen *noir-esque* kodlarını ödünç alması da... Şu: Mafya üyelerini (mafioso) ele vererek *aile*'ye kazık atan gammaz Willie Parker (Terence Stamp) İspanya’da, kendi deyimiyle, *ölümü aşarak* yaşamayı göze alan bir izoledir artık. Bir gangster eskisi... Onun, bir diğer “ölümü aşan” *cool* iş bitirici Braddock’a (John Hurt) söylediklerini işitiniz:

“Ölüm, sakın gururlanma, belki bazıları sana güçlü ve korkutucu diyor olabilir; ama sanatın öyle değil... Seni aştığını düşünenler için ölüm değilsin. Zavallı ölüm... ya da beni hâlâ öldüremedin...”

Willie'nin soğukkanlılıkla ölümü karşılayan bir eski tüfek olduğunu düşünebilirsiniz. Öyleyse onun bu sözlerini bir de *Suç ve Ceza*'dan epigraf olarak verdiğimiz sözlerle koşturabilirsiniz.

Ölümü aştığını düşünen biri, sonsuz kere sonsuz bir biçimde yaşamı olumlamış mı oluyor? Yoksa yazgısını omzunda *Sisifos* gibi dimdik mi taşıyor? Belki hiçbir şeyi umursamıyordur artık. Belki de değil.

Suç ve Ceza'da bahsi geçen idam mahkûmunun yaşama arzusu ile Willie'nin ölümü umursamayan davranışı aslında kesişmektedir. Şöyle ki: Esasında yıllar yılı öldürülme korkusuyla yaşadığını düşünerek ölümü aştığını zanneden biri vardır önümüzde. Ölüm korkusunu yenmiştir çoktan. Dolayısıyla ölüm her nereden gelirse gelsin onu gururla karşılayacaktır. Peki, ama öyle mi? Willie, soğukkanlı katil Braddock'ın silahını görür görmez, “Hayır, beni yarın öldürecek. Bugün olmaz!” diyerek, sözünü ettiğimiz idam mahkûmunun düşüncelerini doğrulamış olur. Kesişme budur özetle...

Ölümü yenemeyeceğiz belki. Fakat sanat bunun kapılarını açma yoludur. Friedrich Hölderlin’de, Rainer Maria Rilke’de; hatta Sappho’da bunun nüvelerini takip edebiliriz. Ölümsüz olmak, her sanatçının temel düşüydü ve

halen de öyle. Sanatçı, evrene yukarılardan bakarak ve sırf bu nedenden dolayı kendisini bir yarı-tanrı gibi hissetmiştir. Yaratmak tanrıya özgü ise de sanatçının kendisi de bir yaratıcıdır; öyleyse sanatçı da bir tanrıdır. Rilke’de bu düşünce mutlak surette olumlanır... Samuel Beckett gibi kötümser (pesimist) yazarlarda ise doğum, ölümle sonuçlanacak trajik bir yolculuğun (yazgının) ilk evresidir. Jean-Paul Sartre’da biteviye bir *anlam arayışı*, *kendini aşma*; Albert Camus’de ise bir *anlamsızlıklar* (absurd) coğrafyası. Friedrich Nietzsche’de *yazgısını sevmek*. Yaşam, yaşam yolculuğu ister anlam arayışı, ister *saçma* (absurd) bir meşgale, ister varoluşu olumlama, ister zevk alınması elzem bir *görüngüler* (fenomen) dünyası olsun, vurgulanması gereken bir nokta var gibi: Yaşamak, yaşamda olmak, boşuna değildir. Yaşam, saçma, anlamsız, *tuhaf* (grotesk) gelebilir insan-özneye. Ama yaşamak “sonrasızca” anlamsız değildir. Yaşamda aşk, yaşamda sevgi, yaşamda paylaşım, yaşamda sanat vardır –ki yaşamı anlamlı kılma çabasıdır hepsi. Özellikle de sanat. İlle de sanat... Az önce refere ettiğimiz şairler, kuşkusuz bunun bilincindeydiler. Sanat, yaşamı olumlamanın da ötesinde, anlamın en tepe noktalarından biri, belkide “en” tepe noktası idi. Yaşamı katlanabilir yapan o idi. Ve sanat, ölümsüzlük düşü ile en yakın bağlantılandırılabilir tek ama tek uğraştı. Ve öyledir de halen...

Suç ve Ceza'daki idam mahkûmu referansı bir yana; başfigür Raskolnikov, salt kendisi için yaşamadığını, herkes için yaşadığını belirtme ihtiyacı duyar. Kendisini düşünürken bile aslında bütün insanlığı düşünmektedir. Tefeci kadını öldürmesi sözgelimi bütün insanlık içindir. Sonya'nın ayaklarına kapanırken salt onun değil, bütün insanlığın da önünde eğilmiştir. Raskolnikov'un salt kendisi için yaşamadığı gerçeği, aslında ölümü de ötelmesi anlamına gelir. Suçun ve cezanın ötesinde, genelgeçer yargıların uzak kıyısında, ahlaksal norm ve toplumsal dayatmaların berisinde, geleneğin ve yasaların öte ucunda bir yaşamdır onunki. Bu yüzden hapisaneyi ve ölümü göze alacaktır... Buna karşılık Raskolnikov, umudunu yitirmediği içindir ki, yaşamı olumladığı içindir ki, insanlığın mutlu geleceğine inandığı içindir ki yazgısını sevmeyi öğrenmiştir. Ölümünden kaçarken ölümü unutan; fakat ölümün az ötede kendisini beklediğini gördüğünde onu elinin tersiyle iten Willie gibi... Ölüm, bir sondur evet. Ama ölümü olumlayarak yaşamak, yaşamı sevmek demektir. Raskolnikov da, Willie de yaşamı sevmişlerdir. Yaşama tutunmaya, onun bir parçası olmaya çalışmaları bundandır. Olabilecek bütün iç sıkıntıları, mutlu yaşamayı engelleyen dış müdahaleler, “doğru yol”u baltalayan ahlaksal sabotajlara rağmen yaşamak elzem bir şeydir; belki de bir görevdir. Bir şeyin içinde olmaktır ya da dışında...

Modernliğin (modernity) *ilerlemeci*, diyalektik, homojen, simetrik kurgu-dünyası belki artık salt bir düşten ibaret. Birleştirici, bütünleştirici, total ve sistematik felsefi kuramlar belki artık sadece bir fantazmadan ibaret. Belki artık *fragmanter* bir öznenen bahsediyoruz. Dağılmış, merkezden yoksun, tanrısını yitirmiş (3) bir öznenen... Ama ister *modern*, ister *postmodern*, yaşam ve ölüm çelişkisi / karşıtlığı hep varolmadı mı? Çok daha eski zamanlarda da elbet. Hep var oldu ve olacak...

Belki tam bu noktada Ingmar Bergman'ın *Det sjunde inseglet*'ine (1957, Yedinci Mühür) yaklaşabiliriz. Ortaçağ'ın trajik şövalyesi Antonius Block (Max von Sydow) ve kara pelerinli, buz suratlı *Ölüm*'ün (Bengt Ekerot) satranç oyununu anımsıyor musunuz? “Cahil ölüm

MAHALLE KIRAATHANESİ

Bir kıraathanede oturmuş
Yan masalarda derdim, burukluğum
Ve aynı mahalleden birkaçı daha masada
"Herkes benden bir çay"
Sigara dumanlarına bırakıyorum seni

Alt sokaktaki memur
Yakınıyor karısından beyefendi
O kadınların varsa altın günleri
Benimkine değer kazandıran sen oluyorsun

Memurun yakınmasına katıyorum seni

İskambil kâğıdı oynayan genç
Delikanlılar şansına küsmüş sövüyor
Kör talihlerindeki kismete
Kulak veriyorum gençliğin sesine
Ben de kismete

Çaylarını bitirmiş bekliyorlar gelmeni
Dördüncü arayan masalar
Bekliyor bir mahalle kıraathanesinde
Olağanüstüdür ama masallar
Gel artık bekletme gerçeği

GÜVERCİN DANSINDA TUTKU

güvercinde kara bir dans
boynuma dolanıyor
başımı döndürüyor
tozunu hissettiğim şu rüyanın
bana lanetler okuyacağı
beni gırtlak oyunlarına hapsedeceğini
seziyorum

seziyorum
arzunun akışında hükmedeceğini
güvercinin mırıldanmasına
yanacağımı
buğusunu kanımda dolaştıracağımı

sonradan ince bir düş:
kanadında dansediyorum
asma ağacının egzotik karmaşıklığı çiziliyor
yavaşıca etlerin dudaklaşması
şimdiye uçuşmamız

tipik bir sevda gibi gözüküyor
güvercinin kara dansındayız

meleği” kurnazdır. İşinin ehli bir “can alıcı”dır O. Beri yanda ise oyunu uzatmak isteyen –ki aslında sorularına yanıt bulmak için çırpınan biridir– şövalye, “ölümü yenmek” için boşuna çaba sarfedecektir... Bergman’ın bu sinema tarihine çoktan geçmiş parlak buluşu, kuşkusuz “yaşam, sanat ve ölüm”ün birbirine sarmaştığı evrensel üçlü gerçeğini referans gösteriyor. Ölüm, ölümsüzlüğü de kuşatıyor. Yannis Ritsos’un şu dizelerinde “gösterdiği” gibi:

“Şiire, aşka ve ölüme inanıyorum diyor,
işte bu yüzden ölümsüzlüğe de inanıyorum.
bir dize yazıyorum, dünyayı yazıyorum, ben varım;
dünya var.” (4)

Şövalye Antonius ölümü yenemese de Bergman ölümsüzlüğün kapılarını çoktan çalmıştır; *Det sjunde inseglet* filmiyle...

Raskolnikov, Willie ve Antonius Block, ki *varoluşçu* tiplerdir, uzak ölçülerde yaşasalar da yaşamsal algıları birbirine sarmaşır, teğet geçer, ayrılır ve yeniden buluşur; yaşamı olumlamanın düğümünde... Raskolnikov belki bir kertede ideolog, geç çağların yalnız bir azizi, modası geçmiş bir Don Kişot, kendini kurtarmaya çalışan bir dindar, devrimci nüveler taşıyan bir asi, yeni çağın filozofu ve dahi daha fazlası olabilir; evet, ama O, *zeitgeist*’in (5) derinliğini, karmaşasını, sorunlarını analiz eden biridir de. Bu onu mühim kılan asal özellik olsa gerek... Willie gönüllü sürgün, bir izole, yalnızlığa mahkûm, inzivada ölümü bekleyen biri olabilir; evet, ama O da yaşamın her şeye karşın zevk alınabilir, dünyanın da yaşanmaya değer bir uzam olduğunu görmüş biridir... Antonius Block ise kanı, vahşeti, sömürüyü içeriden görmüş biri olarak; aynı zamanda da mutluluğun, yaşama sevincinin sıradanlıkta, gösterişsizlikte, sâde aile yaşamında gizli olduğunu sezmiş biridir...

Notlar

- (1) İngiliz oyun yazarı John Osborne ile Tony Richardson, Lindsay Anderson, Jack Clayton, Basil Dearden, Karel Reisz gibi yönetmenler, 1950’lerin sonlarından başlayarak, öteden beri Amerikan sinemasının yörüngesinde koşan İngiliz sinemasına yeni bir çehre kazandırdılar. Dokümanterin stil araçlarından yararlanan, toplumsal açılımları bulunan filmler çektiler.
- (2) Senaryosunu Hanif Kureishi’nin yazdığı *My Beautiful Laundrette* (1985, Benim Güzel Çamaşırhanem) ve *Sammy and Rosie Get Laid* (1987 Sammy ve Rosie İş Pişirdi) ile *Prick Up Your Ears* (1987, Kulaklarını Dik) bu bağlamda anılabilir.
- (3) “Tanrı öldü, duymadınız mı?” (bkz. Friedrich Nietzsche, *Böyle Buyurdu Zerdüşt*)
- (4) Yannis Ritsos, *Umarsız Penelope ve Başka Şiirler*, Çev: Cevat Çapan, İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım, 2002, İstanbul
- (5) Raskolnikov Rusya’sının başat sorunları, birçok açıdan güntümüzün de sorunlarıdır. Birçoğu enternasyonal öneme haiz muhtelif sorunlar: Yoksulluk, sınıf çatışması, ahlaksal dejenerasyon bunlardan birkaçı.

ŞİİRLE TUTULAN

Mehmet GÖKYAYLA

Şiirle Tutulan, bugüne kadar yayımladığı *Zefiran* (Kül Yayınları, 2008), *Suda Tuhaf Hareketler* (Mühür Kitaplığı, 2009) ve *Güven Park* (Karşı Yayınları, 2010) adlı şiir kitapları ile adından söz ettiren Tamer Gülbek'in şiir ve şairler hakkında yazdığı denemelerini bir araya getiriyor. Kitap, Denemeler, Kitap Değerlendirmeleri, Şiir Çözümlemeleri ve Kısa Bir Söyleşi başlıklı dört bölümden oluşmakta.

Kitabın ilk paragrafı, Gülbek'in bu denemeleri yazarken neyi amaçlamadığını anlatır gibi: “Bazı şairlerin şiirsel eleştiri/değerlendirme yazılarıyla kendi şiir anlayışlarını olumlamaya, bu anlayışın dışında kalanlarıysa kötülemeye çalıştıkları, bu yöntemi kullanarak kendilerini bir şiir erki konumuna yükseltmeyi hedefledikleri söylenegelmıştır. Bu tür şairlerin varlığına bu satırların yazarı da inanmaktadır. İnanmadığı şey, kullanılan bu yöntemin şairi 'iyi' bir şair yapabileceğidir.” (s. 13) 'Bu tür şairler'i çok fazla genellemek gerekse de, şairin haklılık payı yadsınamaz.

Andığımız paragrafla başlayan ilk yazı, şiir ortamında çoğu zaman görülen, bir şairin diğer şairlerin yapıtları ile ilgili olarak kaleme aldıklarına dair Gülbek'in, “Şairin hoşlandığı ya da hoşlanmadığı bir yapıtla ilgili olarak düşünmesine, beğeni ya da eleştiri yazısı kaleme almasına da kimsenin itirazı yoktur. Bir beğeni yazısı nesnel ölçütlere bütünüyle oturtulmamış da olsa olumlu ve yapıcı özellikleriyle en azından cesaretlendirici olabilmektedir. Ancak bir şair başka bir şair hakkında olumsuz bir yazı kaleme alıyor ve görüşlerini nesnel hiç bir tabana oturtmuyor, yapıttan geçerli örnekler vermiyor, bilinen eleştiri yöntemlerinden yararlanmıyorsa, bize -ne kadar ilgi çekerse çeksin- böyle bir yazının gerçek niyetinin şiirsel erk odağı peşinde koşmak olduğunu düşünme hakkı doğacaktır.” (s. 15) düşüncesi ile sona erer. Şairin olumsuz özellikleri ile söz ettiği yazılar, aslında gerçek şiir okurunun da ilgisini çekmemekte; böylelikle bu yazılar günü bile kurtaramamaktadır.

Gülbek, şiirin tanımlanmasının zorluğundan ve çok çeşitli tanımlara açık olmasından hareket ederek şiiri belirli kalıplara sokma düşüncesine karşı çıkar. Böylelikle, “Karşı koyduğumuz tek şey şiir konusunda belli bir anlayışın diğerlerine karşı daha üstün olduğunun dayatılmasıdır. Çünkü genel anlamıyla dil, özellikle de şiir dili dayatma kaldırmayacak denli özgürlüğüne düşkündür.” (s. 20-21) diyerek farklı şiir tür ve tekniklerine açık olmak gerektiği sonucuna ulaşır. Kitabın ilerleyen bölümlerinde yer alan, şairin birçok şair ve şiir üzerine değerlendirmelerine bakılacak olursa, gerçekten de Gülbek'in farklı şiir tekniklerine açık olduğunu rahatlıkla görebiliriz.

Şairin, 1999 yılında *Yeni Biçem* dergisinde de yayımladığı 'Şiirde Pörsüyen Sözcükler' başlıklı denemesi, her dönem güncelliğini koruyacak gibidir. Gülbek burada benzer ya da aynı imgelerin birçok şair tarafından kullanılmasının şiire verdiği zararı açıklayarak, “Farklı olan sözcüğü önce bir şair kullanıyor ve zaten arayış içinde olan diğer bazılarıysa bu sözcüğün kullanımını beğenerek aynısını benzer bağlamlarda şiirlerine almayı tercih ediyor olabilirler. Sonuçta da o sözcük önce bir tür moda haline geliyor, daha

sonra da kullanıla kullanıla o da şairane hale geliyor, başka bir deyişle 'pörsüyor'.” (s. 28) demektedir. Yetmişli yılların toplumcu şiirlerinin en çok eleştirildiği noktalardan olan bu konu, zaman zaman Türk şiirinde hortlamakta ve gerçekten de şairin ifadesiyle imgeleri, sözcükleri 'pörsütmekte'dir. Bu gibi tekrarlar ile zaman zaman şiirimiz, bir kısır döngü içine girerek hem estetikten, hem de aynı imgeleri farklı imzalardan görmek istemeyen okurdan, yazık ki, uzaklaşmaktadır.

“Tabiidir ki, estetik ölçütler her dönemin beğenilen yapıtlarının ortak noktaları saptanarak oluşturulurlar. Yani, önce edebiyat gelir, sonra eleştiri. Dolayısıyla, bu ölçütler sabit ve değişmez ölçütleri en genel anlamlarıyla kullanarak anlatmaya çalıştığımız gibi, Bukowski'yi estetik olmamakla itham etmek geçerli bir eleştiri tarzı değildir. Bu itham olsa olsa yeniye, farklı olana ya da 'öteki'ne duyulan tepkinin dile geliş biçimidir.” (s. 39) cümleleriyle bir anlamda farklı bir Bukowski savunması olarak nitelenebilecek olan 'Bukowski Estetiğine Giriş' başlıklı deneme, Gülbek'in aynı zamanda başarılı bir eleştiri yazarı olduğunu kanıtlamaktadır. Neredeyse akademik bir biçimle hazırlanan yazı, baştan sona mantıklı ilerleyişi ve gösterilen kanıtların sağlamlığıyla okuru ikna etmektedir. Başarılı bir eleştirinin en önemli özellikleri de bunlar olsa gerektir.

Bir bölümü kitabın arka kapağına da alınan, Tamer Gülbek'in, “Artık düşüncelerimizi paylaşabileceğimiz birçok yeni olanağa ve hıza sahibiz. Ancak, ne yazık ki düşüncelerimize sahip değiliz! Bütün kesimlere yayılan etik kaybı, iktidar yavaşlığı, değer yargısı dönüşümü, elbette ki ve maalesef şairi de etkilemiştir, etkilemektedir. Günümüzde artık, ne ezilmiş ezilen ahlakı kalmıştır, ne de isyan edende asi ahlakı! İMF başkanına atılan ayakkabının markasının Nike olduğu bir dünyada, ezilmişlik de bir parodi halini almaktadır, isyan da. Yine de direnişin, özgürleşmenin ve imgelem beraatının şairlerden gelmesi gerektiğine olan inanç, orada bir yerde duruyor. Uzun süre de durmaya devam edecek...” (s. 57) diye yazdığı 'Sözün Bittiği Yerdeki Söz Patlaması!', şairin kültürel ve teknolojik ortamlardaki değişimle, son dönem Türk şiiri arasındaki bağlantıları sergilemeyi amaçlayan dikkat çekici bir yazıdır. Gülbek, burada gerçekleştirdiği toplumbilimsel çözümlerini yine ikna edici bir tavırla okura aktarmakta ve toplumsal yapıdaki değişimlerden sanatın, özelden şiirin etkilenmemesinin olası olmadığı sonucuna ulaşmaktadır. Dolayısıyla ona göre toplumun birçok yönü aksamaktayken şiirin de içi boşalmaktadır. Buna rağmen şair, umudunu yine şairlere bağlamaktadır.

'Sözün Bittiği Yerdeki Söz Patlaması!', 'Türk Şiirinde Kentliliğin Temelleri', Cevat Çapan şiiri ile ilgili olan 'Düşler ve Yolculuklar' başlıklı denemelerden Gülbek'in Türk şiirini ne kadar iyi bildiği anlaşılabilir. Aslında bu özellik, tüm şairler için bir gereklilik, bir zorunluluk iken, günümüz şairleri arasında yazık ki, ender rastlanmaktadır.

Kitabın ikinci bölümü olan Kitap Değerlendirmeleri'nde şairin, Cevat Çapan, Ahmet Erhan, Muzaffer Kale, Mehmet Erte, Güven Turan, Necmi Zekâ, Derya Çolpan ve Cem Uzungüneş'in şiir kitapları ile Ayla Yazgan'ın bir öykü kitabı hakkında hazırladığı yazılar yer almaktadır. Tamer Gülbek'in bu yazılarda genel olarak kullandığı teknik, yapıtların nispeten örtük kısımlarını, okur ile yapıt arasında var olması beklenen mahremiyeti zedelemekten aralamaya çalışmak; böylelikle okura rehberlik etmektir.

Günümüzde yazılmakta olan şiir ile çok fazla içli dışlı olmayanlara göre, II. Yeni'den itibaren yazılan, yazılmakta

UZAKTAKİ CARETTA CARETTALAR

Soyu tükenecek sözcükleri dile
uzaktaki, Caretta caretaları ve iyiyi

Diyo bir ses, çoğalan suların ötesinde
azalan sular var, dolmalı kalem ve papirüs

İnsan bazen unutacağı dillerden geçer
önüne bakarmış

Batı farkında bugün,
Doğuya çoktan unutacağı dile gelmiş

Suyu tükenen bir göl,
güneşi nasıl severiz

İşte öyle bir gün, birkaç cırcır böceği
Viyana Filarmoni Orkestrasının başına geçmiş
kendi coğrafyalarını bir bir okutmak için
Kürtçe.

olan şiirleri anlamak, hatta anlamlandırmak zordur. Daha açık söyleyişle, yazılanlar anlamsızdır fazlasıyla. Bu fikirler, elbette şiir diline, şiirin üst-diline yabancı olmaktan kaynaklanmaktadır. Bu üst-dile uzak olan şiir okuru aday, önündeki metin ile yakınlaşmamakta, böylece şiirler 'anlamsızlaşmakta'dır. Okur ile şiir-metin arasındaki mesafeyi azaltmak da ancak okura yol gösterecek nitelikli rehber yazılarla gerçekleşebilir. Tamer Gülbek'in, kitabın üçüncü bölümü olan Şiir Çözümlemeleri'nde yaptığı da bir anlamda budur.

Bu bölümde yer alan, bir çocuk ile üvey annesi arasındaki 'yasak ilişki'yi anlatan Edip Cansever'in Ruhi Bey ve Limonluktaki Yangın şiirinin çözümlemesindeki çocuk Ruhi Bey'in, anlatılan olaydaki edilgenliği ile ilgili, "Bu pasifliğin bir nedeni tecrübesizlikse, bir diğer nedeni de yapılanın normların dışında oluşu, yani bir tür 'yasak aşk' oluşudur. Böyle bir aşk yasaktır çünkü hem yetişkin bir insanla henüz reşit olmayan bir çocuk arasında geçmiştir, hem üvey de olsa bir anneyle oğlu arasındaki bir ilişkidir -ki Odipus Kompleksi'ni doğrudan çalıştıran yönüdür şiirin-, hem de evrensel ahlak anlayışı bakımından evli bir kadının bekâr bir erkekle girmiş olduğu bir zina edimidir." (s. 120) satırları savımızı kanıtlar niteliktedir. Kitapta yer alan şiir çözümlemelerinin olumsuz olarak söz edilebilecek tek yönü, incelenen şiirlerin tamamen ana hatlarıyla ele alınmış olup ayrıntıyı çok fazla öne çıkarmamalarıdır, denebilir. İşin bu boyutu da, doğrudan doğruya çözümlemeyi yapan kişinin seçimine ve çözümleme ile ulaşmayı arzuladığı amaca kalmıştır.

Tamer Gülbek'in şairliğinin yanı sıra aldığı İngiliz Edebiyatı eğitimi ile güçlü muhakeme yeteneğini birleştirerek kaleme aldığı denemelerini bir araya getiren *Şiirle Tutulan*, şairin, poetikasına dair izler barındırdığı kadar, üzerinde durduğu konularda aslında iyi bir eleştirmen olduğunu da göstermektedir. Yalnızca bu niteliği bile, *Şiirle Tutulan*'ı, özellikle yolun başında olan şair adayları ve şiir okurları için, bir metne yaklaşım biçimlerini örneklemesi ile okunması gerekli bir kitap haline getirmektedir.

İŞLETME SINAVI ESKİZLERİ

şiir üreten bir fabrika kuracağım
beyaz ve mavi yakalı şairler
verecekler el ele...

ama ilk olarak alt yapı sorunu var;
yol, su vs.
daha da önemlisi
pazar durumu, yatırım maliyetleri...
usum karıştı şimdiden!

hammaddeye mi
yoksa pazara mı yakın olmalı
üretim yeri şiirin?
muz, çilek gibi narin\
hemen tüketilmesi gereken bir ürün mü ki şiir?
işlenince hafifler mi
yoksa ağırlaşır mı hammaddesi?

peki ya
ölçek ekonomisi elde edilebilir mi şiirle?
ya da kalkınmada öncelikli yörelere mi yatırım yapmalı?
vergiden de muaf oluruz böylece!

sonra
güzel bir şehir seçmeliyim
çalışanlar burada yaşayacaklar sonuçta
yani çocuklar iyi okullara gidebilmeli
kadınlar iyi bir kuaföre!

evet, evet!
yatırım kararını verdim!

şiir üreten bir fabrika kuracağım
beyaz ve mavi yakalı şairler
verecekler el ele...

CEMAL SÜREYA

kapıya bırakılan bardaklar, diyorum cemal abi
bardaklar kırıldı bana
dolmuştan bir kız indi, yalnız yürüyordum,
ellerim öyle bir attı ki, sana sarılısam dirilirdin
delirmek, iş güç uğraşyoruz
sana diyorum cemal, ülkene geri dön
başından beri biliyordun süte ekmeğe doğramayı
değirmene ekmeğe göndermeyi, buğdayı cemal abi,
buğdayı ekmekten çekip almayı
kanı, revanı, nihayeti görüyordun ya,
kime taşındın da sen,
kitapların yerde kabuk oldu,
kaşıyorum kendimi.

“YARA”LI DİLİN OMUZLARINDAN KALKINAN BİR ŞAİR: GÖKHAN ARSLAN

Hüseyin KÖSE

Yarasına tutulmadıkça yüzüne tutulmuş sayılmaz insanın hiçbir ayna. Şair Gökhan Arslan’ın ilk kitabı Yaraya Tutulan Ayna’nın mukaddem cümlesi, çağcıl terennümlere çağdışı kalmış uzletin mea culpa’sı budur. Çünkü yarayı genişleten acı bir dal görüntüsü, sözel evrenlerin sonsuzluğuna gömülü karanlık bir odayı aydınlatır. Tin öncesi bir büyük yalnızlıktan doğmuştur orda kelimeler; şiire çıraklığın toprağından, “çolak Salih”in ölmeye doğrulmuş kollarından girilir kavgaya müzikhol akşamları “dişleri ellerinde” (s.11). Şiir ki, sözleri onarıcıdır her acıyı, ama aynı zamanda tahripkâr ve kırıcıdır da onarıken... Kendi sesinin hüznünü dönüp dönüp içine akıtan stradivarius marka soy bir keman gibi, ömür boyu o gerili yaylara tutsak çılgılığıyla, ruhta yeni gerilimlere muhtaçtır hep şair dediğin... Çünkü her şair sonsuz bakiyesi olan bir yaradan inmiştir yeryüzüne, bir babadan. Ağzında yaralar, yarım repliklerle heceleyerek tamamlar ikinci doğumunu, sonraki ömrünü... Yara, söz’ün en gerçek, en patetik dayanağıdır öte yandan; dile gelmez yüce bir bağıntının gücüyle biçimlenmiş hayat kesiminin bilinçdışı karşılığıdır. Ruhun ideal mekânı, benliğin tanımlayıcı artikeli olan yaradır. Gramer dışı dilin, etkili sözcenin kayıp nesnesi, anlam bozuncusu tümleçler, söz ötesi karşıtlıklar ve eşik altı karşılaşmalar evreni, var oluşu bu ideal mekânın sınırları içinden kavramadıkça anlayamaz.

Yarası olmak anısı olmaktır son çözümlemede, çatlağından dışarı donuk an parçalarından belirgin yansımalar sızdıran her anı ise hafızanın “şimdi ve buradalığı”na karşı girişilmiş bir komplo, tahripkâr bir vurgundur. Hemen herkes toy yaşından haberli boğuntulu bir gençlikte, içinde sevda çıbanından bir gül açan bakışların vurgununu yemiştir de, yoktur artık çareli bir yarası hiç kimsenin... Bu yüzdendir ki, o söze dökülmez büyük sendelenişin en serinkanlı duyuların diline attığı akıl dışı çelmedir, yara. Kahrın buz denizlerinden islanmaksızın geçerken anlamsızdır artık sonrası hayatın, ışıklı kent caddeleri, loş sokaklar genişliği ölçüsünce anlamsızdır, evler ve ev içleri, masalarda karşılıklı iki dirhem bir çekirdek oturmaların her iki ucu da anlamsızdır, hatta görülen düşler bile anlamsızdır bir bakıma bu akıl dışı zaman çelmesini yemeden önce. Kavrayışın değişmez yasasıdır: Kişinin yüzüne yazılı olan her buyruk, önce yarasından geçerek “okunur.” Nasıl bir güç anlatmışsa yarasına şairi, onsu bir zamanda soluklanması da imkânsızdır artık. Dünyevi serpişler ırmağı yeni yeni baloncuklar eklemekle meşgulken suyun yaradılışına, giyotin bıçağının kana susamış yivinin birinci askısında, “klaket klasikleri”nden peliküllere sızan bir ilk kan! İlk kan niye mi önemlidir? Kâğıda saçılmış ilk kanıdır çünkü ilk yapıtı her şairin. Büyük suskunluk deneyini akla ziyan bir çaresizlikle deneyimlediği ilk büyük an’ıdır; boşluğun dehşetini kendi sözel doluluğunun ikna edici gücüyle trampa ederek yaratmaya, içine sığmaya çalıştığı kendilik zindanının kapanan ilk kapısıdır da ondan üstüne. İlgisi rutine yığılmış toplumsal edep muhafızlığının lüzumsuz çilelerinin çekildiği mahallerden azade, sonsuzluğun başladığı yere kaçış

planıdır, sonrasında yarayı ışıltılı uskumru kâğıtlarına dökülecek olan ilk kan... Şiirsel deneyimin ilk mekânı, başkalarının tehlikeli beyazlığında anlamlı bir leke gibi durmanın lüzumlu fazlalığıdır. Şair Gökhan Arslan, işte böylesi bir fazlalığın dolaysız ürünü olan ve ahir zamanların her türlü manidar tepkiyi nedensiz kılan hincinin içinden damıttığı şiiriyle, döktüğü ilk kanı -yarasını-, “nevada çöllerinin kışkırtıcı sonsuzluğunda” (s.9) eleyerek uzun soluklu bir nehirde dinlendirmeyi seçmiştir. Dilinin kızığında kaydıracağı siyah şaryolarda, namlunun ucuna sürdüğü apak kuşlarla yüklüce bir avans bile almıştır daha şimdiden- retro filmlerin göğünden, fraktal ve “deniz safı seviyesi” dolaylarında gezinen sevgiye süresiz kalışların aşka kinlenmiş kombine hareketlerinden...

Öyle ya, şair en sert ve güçlü olduğu yerde ne söyleyebilir sözcüklerin kalbini kırmadan? Sözü içindeki sert çekirdeği yormadan? Eski film yıldızlarının artık eskil bir çağa ait olan müstehzi hüznünü kendi raconunca yeniden seslendirmeden, nasıl rahatça girilip çıkılabilir ki kendi yaşamının filmine, çekimli fiiline? İşte belki de sırf bu yüzden, henüz ikinci bin yılın eşliğindeki şiirimizde -ortalıkta cerih duyarlıkları dışlamaya yeminli ve tekil psikolojileri yıkma eğilimini temsil eden bir tür tahtiyet edici söylem kol gezmekte iken bile-, oldukça kudretli bir depardır gerçekten de, birisinin kendi filminin yara’sal çekiminden söz ederek başlaması şiirine... ‘Genç’ şair Gökhan Arslan, incelikli ama sert, derinlikli ama insanı her açıdan saran onca üretken ve nakışlı şiiriyle, ezeli bir kalp kırıklığının yükünü süren bir uyusuklukla harmanlayan geniş kent yaşamı düzlüğünün geride bıraktığı gerilimli boşlukları, biraz da yaşamın “lanetli pay”ının soy kütüğüne geçirmeyi arzularken, adeta duyularımızı yeniden (yoğurup) doğurtacak bir teenager gümbürtüsü boca ediyor kulaklarımıza. Yer yer marjlarda, dik yarlarda gezinişinin söylemsel bedelini uçurumsu derinlikteki imgeler evrenine konup göçmekle öderken, kendisinden önce gelmiş olan bilumum marjinal duyarlıklar toplamının, bize kalırsa, özellikle de lanetli şairler-yazarlar-Yusuf Atılğan’lar-Ece Ayhan’lar terekesinin gönüllü muhafızlığını yüklenirken edindiği imago’su, şiirimizde kültürel saldırganlığın odağındaki büyük norma’yı ahlaksal kökenli yazınsal kötülük düşüncesi içerisinden yeniden kavrayıp bilmem kaçınıcı defa -soylu bir baş ağrısı ve mutlak bir başarısızlıkla- estetize etmeye çalışırken büyük harfli Şiir’e esastan arka çıkıyor... Bu saptamaların ışığında, kanımızca Arslan şiirinin parıltılı yükselişi, aynı zamanda çağın körelmiş bilinci ve yaşamında uzunca bir süredir hüküm süren ve pek çok tesirli kalem tarafından mimlenmiş olan önlenemez bir düşüşü imliyor her şeyden önce. Bu şiire kendi ayırt edici karakterini veren birinci çizgisi, dilin popüler kültürün uçucu dünyasına -ve yer yer de güncel politik gelişmelerden duyulan ıstıraba- doğru çatallanmasıysa, ikincisi, hiç kuşkusuz, kuşatıcı bir “baba” figürüne yönelik ısrarlı “bastırma”dır. Çözümlemeye ikincisinden başlayalım o halde: Bastırılmaz, baş edilmez baba figürünün bilinç çatlağında yaratılmış imgesi ve bu imgenin aşılma doluluğundan içinde hüküm sürdüğü zaman ve an parçaları, her şeyden önce, yara’nın -ki sonradan kimliğin edinileceği yegâne kaynaktır bu-, yerini ve boyutlarını belirler. Yaranın soğukkanlılıkla kabullenilmesi ve bu andan itibaren de varlığı çevreleyen büyük insan kütlesine istem dışı bir bağlanışla dâhil olunan anonimlik duygusundan hızla uzaklaşılması gerekir kendilik iddiasını geçerli kılabilmek için. Çünkü babayı bilinçte cisimleştiren yara’dan uzaklaşılınca, tabiiyeti hissedilen anonimlik

duygusunun varlığı daha da dayanılmazlaşır. Apaçık bir paradokstur bu; “yarasına sahip çıkmak” deyiminin giderek daha da anlam kazanmaya başlamasında, yaşanan çatışkısının önemi büyüktür. Var olmak ve kimliklenmek, varlığın (yaşam) yükünü tutmak değil, kişiyi özgürce düşünme ve eyleme olanağından alı koyan her tür tabiiyet bağından yüksüzleşmektir. Bu, babanın kimliğinde yaranın reddi değil, kalıtsal kökenlerinden tümüyle arınmış ikinci bir yara gereksinmesi; başka bir deyişle, kendi acısına ve öznel varlığın “şimdi ve buradallığı”na süreç içinde destek veren hayatta kalma umudunun yeniden ele geçirilişidir. Bu nedenle, sözcüklerin gürlütüsü altında bastırılan şey, gerçekte kötü baba hatıraları değil –bu tür bir teşhis, hiç kuşkusuz fazlasıyla istismara açık birinci derece freudgil bir zamparalık ve kolaycılık olurdu-, babanın cismani varlığının reddi hiç değil; aksine, ilk yarayı açık tutarak, buradan kendi içkin yarasına varmak ve onun sınırlarını saptamaktır. Şayet bu ilk yara (baba yarası) bastırılmazsa -bireysel trajedinin tarihsel geleceğinde belli bir ebediyet yaratacağından-, şair için artık yaşarken acı ve trajediden söz etmek imkânsızlaşacaktır. İlk yaranın aynaya tutulmasıyla, yara sadece bastırılmaz, aynı zamanda varlığı onaylanarak bastırılır. Bu onayın kaçınılmazlığı nedeniyeldir ki, yaranın yaratıcı çabayı besleyen gücünden de feragat edilmemiş olunur. Yaranın onaylanarak bastırılması, bir yönüyle de edebi yoğunlaşma için gerekli olan bir tür anestezi biçimidir denilebilir. Şiirsel imgenin doğurganlığı da aslına bakılırsa tam da buradan gelir. Tehditkâr bir yaraya karşı koymak için elde hazır yanıtlar mevcut olmadığında, onu uyuşturulması gereken arzalı bir bölge olarak tasarlamak zorunludur. Her zihinsel uyuşma anı, aynı zamanda bir yoğunlaşma anıysa eğer, ortada bir imgelem ve düşünce zenginliğinden de pekâlâ bahsedilebilir. Bilincin gediklerinde, tüm haşmetiyle kendine ait ikinci bir yara açmak, yaşamın o güne dek hep sahne gerisinde cereyan edegelmiş olan geriliminin tüm çıplaklığıyla sahne önünde aleniyet kazanmasıdır bir anlamda. Bu yeniden doğum anı, geçmiş zamanın ölümünü şimdi’de paranteze almadan, babanın görüntüsünün varlık üzerine düşen kalın gölgesini bastırmadan olmaz. Çünkü bugünün zamansal gerçekliğinde sahici ve özgür bir kişi, etkin bir özne olarak kendini öne sürebilmek, geçmiş şükran ve minnet duygularıyla anmayı yüceltici koşullarında indirim yapmayı gerektirir. Gelinek noktada “kendini teriyle yıkanan, derisiyle sevişen atlar” (s. 36) imgesiyle verilir benliğin kendi üstüne kapanışı, yaraya doğru kendini açışı... Yara, “tek başına inemeyeceğin bir ağaçta bırakılmanın” (s.37) kimliksizliğe düşümlü ağıdır öte yandan. Çünkü tek başına bir ağaca bırakılmış olan, ağaca aşılınmış ikinci bir gövde gibi, orada kendi dallarıyla yeşerir yeniden...

Gökhan Arslan şiirinin karşımıza çıkardığı külliyyatın ikinci cildi, sinema yıldızları, şehir adları, kabare ışıkları, haksız savaş ve işgaller, meyhane köşelerinde iç çeken sıradan zevklerin kurbanı olmuş kalabalıklar ve arabesk diklenişlerle vücut bulmuş bir yaşamsal yekûna adreslenir. Bu kendini eritelemiş toyluk, bu düzen tutmaz enfantil serserilik, gizli bir “ihanetin ağaç gövdesine kazınmış” silueti olduğu kadar, acıdan kerpice kesmiş hüznün duraklarında, “attarın suya bağırdığı”dır da. Attar suya niye mi bağırır? Şiirsel söylemin sürreal semantiğine girmek gerekir bunun için. İlk, attarın hevesli çabası “suyun gençliği”nedir, otların kökünü besleyen memba’adır. Dilin dolambaçlı kıvrımlarında zarafet bulan şaşırtmacalı bakış – hadi biz de racona uyup öyle söyleyelim-, gerçekte şairin sadağında yeşerttiği barutudur; şiir işte bu benzersiz dil

akrobasisinin omuzlarından kalkınır, sonunda yine oraya çöker ve düştüğü yerde sonsuzca mayalanıp durur. “Otuz kuş birden bakar” ve konup göçerse şayet “külün üstüne” (s.27), hızını rızıklandığı bu mayadandır. Kül, “Felluce”dir, bir şehrin yetimliğidir, kadim “Doğu’nun sancısı”dır, kuşlar da acının dramaturjisini yapan, yarayı aktive eden dokunaklı görsel / işitsel efektlerdir sadece. Dil çatallanması sadece bununla da sınırlı değildir üstelik; dinsel menkıbelerin en dayanılmaz olanına, atıldığı kuyudan otuz günün sonunda imanı tam bir peygamber olarak çıkmayı başaran Yusuf anlatısında ve daha başka kissalarda soluklanır. Bu sonuncu noktada “artık attar da atlar işgalin uçurumundan / ve otuza katlar yarasına bastığı mendili” (s.30). Dilin kemikli haykırışını güncel politik acılara bitişiren bu poetik duyarlık, kalemin ucuna sızmış kederin ve kadersizlik anlarının birbirinden irkiltici muhayyel çerçevelerini kurmada ustadır. Kadersizlik anları, yakın ve uzak tarihe doğru çıkılmış hınç dolu bir keşif yolculuğudur aynı zamanda. Bu bağlamda, sözgelimi Osmanlı tarihinin “Son Bir Ders”e daha konu olabilecek uğursuz zamansal fazları, kaynağını şık bir Ece Ayhan anıştırmasından devşirilmiş terkihiyle Maveraünnehir’in dökülüştünden alır. Koskoca bir cihan devletinin kuruluşu –ve pek tabii ki yıkılışı da-, bu açıdan, “mezhep değiştiren şehzadelerin gördüğü kanlı düş”ten (s. 31) başka bir şey değildir. Şiirde, söz konusu görkemli tarihsel anlatının ayrıntıları, baştan sona lanetleyen ve kınayan bir dil ve söylem içinde şöyle sürdürülür: Âli Osmanlı ülkesi mi? Yükselme devresi “camii gölgesi”nde “yüreğini soğutan bir hünkâr”da somutlaşırken, duraklama evresi, eşkâli bir “dağ enkazı”nda soluklanan lalelerin kül rengi bakışlarında donuklaşır. Dağılmasına gelince; o uğursuz fetret zamanları gül kokan bir sıra memleketini sıtmalı bir gurbete çevirecek ol yaldızlı ışıltılıdır ki, hepi topu “iki maddelik” bir yekûn tutan güruhlarca sahiplenilmiştir akıbeti: “Tıbbiyeliler ve Mülkiyeliler” (s.31). Öyle bir güruhtur ki bu, yönetsel akla konulmuş asırlık ipotektir; ırgalanmış haşmetler üretmiştir yüksek balkonlu balolarda hep, etkin az(g)ınlık lobileri ve şekilsiz mebus kürsüleri yükseltmiştir... Sırça kadehlerde lüküs partiler ve pahalı davetler icat etmiştir, bembeyaz şaraplar gezdirerek laleazar dudaklarda... Öyle bir güruhtur ki bu, hep arka kapıdan almıştır “tabiat”ı olan ama bir “devlet”i olmayan müntehir dimağları ve sonsuza kadar “üçüncü kat şarkıları”na kapatmıştır (Çünkü erkek Ece’ler sözüdür, malumun ilamıdır artık: Tabiatsızdır devlet ve tabiatı olan herkes Devletsiz). Ve demiştir ki bu karanlıklar içinde kalmış alnın tam ortasına -‘aydınlatırken’ daha da karartan sözcüklerle- bağırarak: “Kara kara taşlar otururken zihnin köklerine” (s.39), siz böyle hangi iç ferahlatan sulara varmayı ummuş olmalısınız ki, hep genze sıvanmış nikotinden geçmiş hayatınız, ikinci el bir hayattan... İşte tam da burada, şairin “her intihar girişimi ölümle sonuçlanmaz” (s. 39) çığılığı asıl derinlikli anlamını bulacaktır; çünkü ikinci el yaşamalardan parlak intiharlar çıkmaz... Baştan beri izini sürmeye meylettiğimiz şu bulunması icap eden “ikinci yara”nın anlattığı şey, biraz da bunlardır aslına bakarsanız. Kazıyı bu doğrultuda derinleştirerek sürdürürsek, elbet fazladan birkaç şey daha söylenebilir. Özellikle de kitabın yeniden bulunmuş ve farkına varılmış yaranın bireysel ve psikik etkisinin yer yer gündelik yaşamın mutut kaygıları aleyhine dağılmaya başladığı bölümleri hakkında... Yine aynı bölümlerde, kitabın hıncını ve eleştirisini haklı kılan ereğinin toplumsalın görüngüler alanına doğru kayması ise, şiirin belirsiz –ama aslında varlığı su götürmez- öznesinin

kimliğinin üzerinde yoğrulduğu coğrafyanın bol erozyonlu yapısıyla ilgilidir. Hal böyle olunca, şair Gökhan Arslan'ın, ahlaksal dünyanın ampirik sınırları içinde gezinen ve böylelikle üstüne gittiği olguları aşırı soyutlamalardan başışık tutan tavrı, şiirin yatağını da aşkın bir gözlem gücünün kavramsal hakimiyetiyle desteklenmiş bir tarihsellik ve somut bir toplumsallık okumasına yöneltmekte hiç şüphesiz. Bu, toplumsalla tarihsel açıdan girişilmiş bir hesaplaşma anlamı taşımakta aynı zamanda. Söz konusu sorunun tarihselliğe eleştirel bakışın birkaç somut örneğine yukarıda değinmeye çalışmıştık kısaca. Bu bağlamda birkaç lüzumlu değiniyi daha mercek altına alacak olursak; sözgelimi "Son Ders" başlıklı şiirin Osmanlı'nın son dönemine kayıtlanan kanlı toplumsal olaylarına doğru tetiklenmiş tarihsel eleştirisinin, hesaplaşmayı mezhepten camii gölgesine, oradan da cemaatler ve "tuğra hayaleti"yle simgelenen zorba bir siyasal idare imgesine dek götürmeyi amaçladığı söylenebilir. Veciz bir şekilde söyleyecek olursak, Arslan'ın kitabı "hem içerik yüklü bir biçim", hem de biçimsel buluşlarla dolu bir içerik, bir continuum'dur her açıdan. Yani her iki uca doğru gidebilen bir şairdir Gökhan Arslan... Bilindiği üzere, bu öz-biçim hesaplaşmasının artık klasikleşmiş bir türünün, birkaç asır boyunca şiir kuramının iki karşıt düşünsel kampından birini durmaksızın haklı çıkarırken, diğerini bu öngörölmüş algıdan büsbütün uzağa püskürttüğü çok iyi bilinir. Sözgelimi Mayakovski, Lukacs ve onlar gibi konstrüktif düşünenler, yazınsal tür açısından dile getirilecek içeriğin kendi biçimini zorla dayatacağı konusundaki 'hakikat' üzerinde iman derecesinde ısrar ederken ("deneme olarak yazacağımı şiir formunda niçin yazayım?" şeklindeki ünlü beyanı herkesin malumudur), Jacobson gibi şiirsel eylemi her şeyden önce bir "yaratı" temelinde tasavvur edenler, söz'ün amaçlanılan / niyetlenen etkisinin önceliği üzerinde dururlar. Bu tartışmada, bir ara, her ne kadar ibrenin yönü ilk görüşün şiirsel tekniği aşırı mekanikleştirici tavrı nedeniyle ikincisinden yana düşüyor gibi görünmüşse de, ikincisinin içeriğin dolaysız dışavurumu olduğu ölçüde biçimin görsel algılamayı güçlendiren ve sözü biçimsel bir tamlık ve uyum içinde dengeleyen ağırlığını dışlayan kusurlu yapısı yüzünden, tartışmada taraf tutmayı adamakıllı güçleştirmiştir. Estetik yaratı, ister şiir, ister roman, ister hikâye, isterse diğer sanatsal türlerden herhangi birisi olsun, şayet Lukacs'ın dediği gibi, "içerik yüklü bir biçim"se, yahut biçimden (formdan) yoksun herhangi bir içeriğin / özün mevcudiyetinden ve işlevinden söz etmek mümkün değilse, o halde, zaman zaman her iki argümana da söylemsel düzeyde geçerlilik kazandıracak bütünleşik bir şiirsel mimari yapının gerek kendi iç ilişkilerinin, gerekse şiirsel yaratım sürecinin içinde gerçekleştiği maddi üretim koşullarının öngördüğü amaçlılık ve etkilik temelinde sahiplenilmesi kaçınılmaz gibi görünmektedir. Dahası, keskin ve katı hatlarla gerçekliğin sınırlarını belirleme iddiası taşıyan her yaklaşımın, gerçekliğin doğasının tarihsel ve diyalektik olarak belirlenmesinde birbiri içine geçmiş nedenselliklerden etkilenerek yolunun şaşırılması olanağı da göz ardı edilmemesi gereken güçlü bir olasılıktır her zaman. Bu zorunluluğu birkaç somut veriyle örneklersek, sanırız konu daha iyi anlaşılır. Bu açıdan, sözgelimi Bataille'in "sözcüklerin kurban edilmesi" olarak gördüğü şiir, Mallarmé'de "bilinçaltı ritmik bir düzen"e taşınmıştır. İlki şairin kendini sözcükler aracılığıyla zamanına kurban edişinin son derece yetkin bir eğretilmesini sunarken, ikincisi bilinç düzeyinde zaten çoktan ölmüş olan –sembolik düzenin değerleri ve isterleriyle bir türlü müspet bir bağ

kuramadığı için ölmüş olan- şairin personasını başka bir bilinç düzleminde kurmasının kaçınılmazlığına işaret eder. Bu farklılık –ama aynı zamanda universalist şiirsel yaratımın birbirinden farklı süreçler ve güdülerden hareketle birbirini tamamlayışı- bir yana, her iki halde de, şiirsel praksis her ne kadar kendi eylemsel serüvenini sembolik olana karşıtlığı içinde kursa da, her şiirin –pek tabii ki her şairin- raison d'être'i yine de birbirinden farklıdır. Sembolik bir düzenin büsbütün baskıcı bir görünüm alması ise, beraberinde sosyal düzene uymanın sistemli ve kurallı bilgisinin ön kabulü olduğu kadar, ona karşı koymanın gönüllü huzursuzluğunu da üretebilir yeri geldiğinde. Bu nedenledir ki, kimi üst ve özgün bir estetik yaratımda bulunarak, kimi de isyanı ve başkaldırıcı bireysel / toplumsal var oluşunun temel dayanağı yaparak gerçekleştirir bunu. Gelgelelim, ürettiği sözcüklerin kızgın alevleriyle kendi yangını çıkararak olduğu gibi, yazdıkları şiirler üzerinden giriştikleri ölümcül bahisler ve tuttıkları zarlar aracılığıyla toplumsal / kültürel / siyasal nazara yek gelenler de vardır. Şair Gökhan Arslan, bu ikili oyunda, ontolojik serüveninin kendini götürüp bıraktığı yol ayrımının toplumsal yaşamın açmazlarına açılan kılcal damarlarını birbirinden eşsiz buluşlarla daha da inceltirken, omuzladığı yükün hakkını vermeyi başarmış gibi görünmektedir. Başka bir deyişle, her iki kavgayı da güç ve önem bakımından birbirine eşitleyen erudite tutumuyla, hem içsel olanın hem de dışsalın yok edici çepçeplerine gerektiğince yakın durmayı ustalık, marifet sayanlardan biridir. Dahası, bu bağlamda, René Char'ı "Ozanlar" isimli şiiri aracılığıyla evrensel ölçekte haklı kılan gerçeklik neyse, Arslan'ı da yaptığı işe ve kendine karşı duyduğu "önemlilik" algılaması hasebiyle eşsiz kılacak olan açık seçik tek portresi şudur: "Derin balçıklarda ufak paralar..."

"Şairin toprağı, erozyonu en bol olan topraktr" demişti İlhan Berk. Kendi durumun için süresiz güvenceler devşirerek sürekli riskler almak suretiyle yaşamayı seçmek miydi bu? Yoksa rastgele bir insan olarak yaşamının ayırına varmış olmanın kaçınılmaz bedeli mi? Her ne anlama geliyor olursa olsun, şair Gökhan Arslan, "çolak salih", "cincinnati kid" ve daha başka birkaç kişi dışında, davetsiz bir müzikhol akşamında artık kendi cinnetini - devrilen masalar, patlayan silahlar, assolist kafasında kırılan şişelerle- getirip tinsel krizini çıkaracak cesareti olan, ayaklarının altında kendiliğinden toprak kayması yaşayan filan da yok. Çünkü sanal / sahte zeminlerde sahnelenmiş krizlerin tırnak içi meşruluğunda toprak kaymasını geçerli kılacak yaşantı yok! Bir de şu var elbet, tıpkı tünelin ucu gibi, yaklaşan bir ışık yalazını tanımlayacak ölçüde karanlık: Hangi tür erozyonu yaşayacağınız hangi tür toprağı ayak bastığımıza bağlı... Humuslu, killi, kireçli, sulak, siltli, çorak, v.s...

(Kaynakça: Gökhan Arslan, *Yaraya Tutulan Ayna*, Mayıs Yayınları, İzmir, 2010, 80 syf.)

Onur AKYIL

Körlük devam ediyor. Şaşılacak bir şey yok; rütbesinden rahatsız olanlar, daha çok önemsenmek isteyenler, meydan boşken koltukları kabaranlar, icazette ısrarcı olanlar attıkları her adımla Türk Şiiri'ni katletmeye devam ediyorlar; körlük sürecek elbette. Teorinin bir açmaz olduğunu; çok önce zihnimize kazıdığımız teorizsiz pratik, pratiksiz teori olmazı hâlâ özümseyememişler yaratmaya çalıştıkları garip bile sayılmayacak polemiklerle, yaranın üstünde tuzlu ayaklarıyla dansetmeye devam ediyorlar.

Arkadaş; neymiş bu seksenli yıllar; anlayabilen varsa beri gelsin, elini öpelim. Bizim Yücelay Sal'ın bir dizesi vardır; 'hem uysal durulsun / hem tarih söylensin yağma yok'. Alıntı mühim, ayrı mesele.

Lafın geleceği yer belli aslında; geçen sayı Akatalpa'da imzası Gökhan Arslan, fikriyatı Baki Ayhan T. bir yazı çıktı. İçeriği; Şiirden Dergisi'nin, yayın ekibinden kapağına kadar genç şiire musallat olduğu, genç şairi efkâra saldırdığı, hırpaladığı; derginin içinde yer alan genç şairlerin ise pek de bu işlerden anlamadığı ve Metin Cengiz tarafından korunup kollandığı minvalindeydi. Bir de tabii, seksen meselesi; Metin Cengiz'in seksenleri temsiliyet düzeyi / hakkı falan sorgulanıyordu. Daha doğrusu; meselenin nasıl anlaşılmadığı, nasıl anlaşılacak istenmediği; bu anlamda örnek teşkil eden bir çalışma, tebrikler.

Son sözü baştan söyleyeyim; Metin Cengiz Türkiye'de şiiri temsil edenlerden biri; ama bildiğim kadarıyla kendisinin kuşak sıkıntısı da, takıntısı da yok. Velhasıl zati şair, yazmıyorken de şair; hani oluşun sürekliliği falan var ya; işte bak birikim bunlar hep. Gelelim Müesser'le Volkan'ın bu işlerden anlamadığı; meydanda çarpışılmaya davet edilecek kadar hafife alındığı diğer meseleye. Müesser Yeniay'ın katıldığı uluslararası etkinliklerin, sunduğu bildirilerin sayısını bilen var mı arkadaş aranızda? Volkan'ın ortaya koyduğu şiir çevirilerine gıki çıkacak olan? Yahu, adama bir kendine bak derler; ondan sonra çık ortaya bağır derdin neyse... Ama tabii, ortalık sakın, bir şey bulup çalkalayalım diye yola çıkınca, işin ucu 'Nâzım dünya şairi olabilir ama ben beğenmiyorum'a kadar gidiyor; hayırlısı. Kaldı ki, artık Turgut Uyar, Cemal Süreya, Edip Cansever ve Ece Ayhan sömürsünden medet umanların kale bile alınmadığı bir ortamda, edep ve saygı bekleyerek ömürlerini ve bu toprakların şiirini tüketenlerin konuşacak bir şeyleri de kalmadı.

Şiirden dergisi yayın hayatına başladığından bu yana, dergi hakkında atıp tutanlar derginin kaç sayısını okudular gerçekten merak ediyorum. Çünkü derginin ikinci sayısından bu yana Onur Akyıl dergide, başka dergilerde şiirlerine yer bulamayan birçok gencin şiirini gerek kendi sayfalarında gerekse derginin iç sayfalarında yayımlıyor. Yayımlamakla kalsa iyi, bir de şiirler üzerine yazı yazıyor. O da mı birikimsiz, ne? Bir de nedir bu birikim? Cevabı pek belli değil sanki bu sorunun; Veysel Çolak, Mevlana'dan alıntılıyıp hep söyler; "umman orda, herkes tası kadar lsm". Hal böyle olunca, birikim dediğimiz şeyin maalesef göreceli olmayan bir durum içinde algılanması son derece zor. Örneğin; Gökhan Arslan'ı çeksek meydana, göster arkadaş tasın ne almış desek; pişman olmaz mı sanki? Yani dostlar, sizin anlayacağınız yazı yeni de, kafa eski. Neyse meseleyi büyütmenin de bir manası yok; nasıl olsa Gökhan Arslan ithaf eder bir şiir herhangi birine, gemisini yürütür; kaptanlık böyle bir şey.

BEN...

İşte ben
Dehrin asabını bozan asi bir sivilceyim
Zamanın gezginlerini gücendiren bir yıldız
Derebeyler tiranlar kaanlar
Şapkalarıyla kovuyorlar beni

Oysa ben
Düşlerimi kenetleyip düşlerinize
Kuşlar çıkarmıştım telvenizden
Ay takıp aydınlatmıştım gecenizi

Hani ben
Seni sevmeseydim yüzü hiç gülmezdi göğün
Sütü kesilirdi cehennemden rakı beyazlaşmazdı
Buğulu bir kadeh gibi ellerimde kırılırdım yine
İçip içip dert olurdu içinize

Yani ben
Bozkırda kaybolan kurt
Şimali bulmaya çalışırken soluğuyla
Martıların sustuğu yerlere heveslendim
Ölümün tozlu kaldırımlarında gittim gittim geldim
Limanın bittiği yere saplayıp gülüşümü
Gözlerimi bıraktım boncuk boncuk kapınıza

Artık ben
Gece yağmurlarından yıldız isterim dilencilerden şarap
Sokak çocuklarından utanmam ağlarım

Şimdi ben
Bir damla gözyaşıyım

Düşerim
Nehirlerin
Gözlerinden

Hani, işi büyütmeekten vazgeçmesem, Gökhan Arslan'a sen piyasada yokken çıkan dergileri al bir bak, bir oku, kim ne demiş diyeceğim de; vazgeçtik ya, o yüzden üstelemiyorum. Ama bu acemi boksörlükle, şiir ringinde epey bir dayak yer; önce savunmayı öğreneceksin; ondan sonra yumruk sallayacaksın. Sanki, Osman Çakmakçı'nın *Milliyet Sanat*'ta (2005) yazdığı seksenleri tasfiye konusundaki yazıya, ilk karşı çıkan yazıyı Baki Ayhan T. aynı dergide hemen ertesi ay yazmamış gibi; ikisini bir araya getirmek.. Hay maşallah... Yapılmak istenen seksenli dönemde sadece bazı şairlere methiye düzen Baki Ayhan T.'yi aklamak mı acaba? Bunu da herkes şapkasını önüne koyup düşünsün!

Ramis DARA

Son yıllarda Türkiye'nin önde gelen neredeyse bütün dergilerinde şiir ve şiirle ilgili yazılar yayımlayan **Gökhan Arslan**'ın (1979) ilk şiir kitabı *Hayata Tutulan Ayna* üç bölüm halinde sunulmuş 40 şiirden oluşuyor. Çok gerilerde ilk çıkış noktası olarak belki de Attilâ İlhan gösterilebilecek olan Gökhan Arslan'ın şiiri, yazıldığı kadar yapılan, yazılıp yapıldığı kadar söylenen bir şiir.

Kitabın ünlü sinema aktrislerine yönelik şiirlerden oluşma ilk bölümünü daha çok sevdim.

Dergilerde yayımlanan şiirlerine de bakıldığında Gökhan Arslan'ın şiirinin şimdiden bu tek kitapla sınırlanamayacak geniş bir gövde teşkil ettiği söylenmeli.

Künye: Gökhan Arslan, *Hayata Tutulan Ayna*, Mayıs Yayınları, İzmir, Kasım 2010, 80 s.

*

İlk kitabı *Çikolata Teli* 2003'te yayımlanan **Nesrin Kültür Kiraz**'ın (1962) ikinci kitabı birbirini bütünleyen 120 minimal parçadan oluşma *İmlasız Bahçe Şiirleri*, tam da, Bursa'daki 25 küsur yıllık yaşantımı sona erdirip Bodrum-Gümüşlük'te bahçeli, küçük bir köy evine taşınma sürecinde elime geçti. Kitabı okumamı kolaylaştıran bir etmen oldu bu da.

Kentten doğaya, bahçeli bir eve çekilişin ve buradaki gözlemlerin, az sözcüklü, haiku yalınlıklı şiirleri nitelemesi kitaba çok uyuyor.

Müstakil, bahçeli ev sevinci; tersine, bahçeden, avludan uzak düşmüş evlerin insana kaybettirdiklerinin üzüncü olarak da okumak mümkün; beş parçaya: b, a, h, ç, e bölümlerine ayrılmış; kapak ve başlangıç bitiş sayfalarında suluboya çit resmi bulunan kitabı.

Kitabın haikudan ayrılan yanı – haikunun nicelikle ilgili özel dize yapısını dışta tutarsak–, haikuların toplamından bütünsel bir dünya, romanesk bir yapı ortaya çıkmazken; Kiraz'ın kitabından böyle bir yapının ortaya çıkıyor oluşu. Belli bir mekânın varlığının yanında kitabın bir tür kahramanlarının da bulunması: Şiir söyleyenin yanı sıra yer yer, kendisine söylenilenin de bulunması.

Örneğin, kitabın adının da geçtiği “*sana ben imlasız / bahçe şiiri yazsam*” (s. 123) ifadesi başka bazı şiirlerde netleşen bir sevgiliye dönüşüyor.

Kitapta, bu şiirlerin, 2008'in 25 Şubat - 27 Mayıs sürecinde yazıldığı belirtiliyor. Kış çıkışı ve ilkbahara denk düşen bir dönem. Bu dönem gözlemleri içinde “papatya”, yer yer yinelenerek bir tür leitmotif oluşturuyor.

Olgunlaşıp yere düşen incirden söz edilen şiirinse (s. 37) bu döneme uymadığı söylenebilir; söz konusu meyve yaz ortasında olgunlaşıyor bilindiği üzere.

Bazı parçaları (s. 24 ve s. 32) biraz çocuk şiirleri havasında olsa da bütünü itibarıyla *İmlasız Bahçe Şiirleri*'nin hoş bir kitap olduğu söylenebilir.

Künye: Nesrin Kültür Kiraz, *İmlasız Bahçe Şiirleri*, Kibebe yayınları, İstanbul, Mayıs 2011, 144 s.

Adnan ALGIN

SAL

kendine batıyor ay müzmin
göller, çörekler ve çocuklar kaskatı
kemikleri batıyor devrimin
aşk uzun bir lavanta kışı

kalbim şaşaalı bir hasret
kim bulmuş aşkın yarasını
üşür masallar sevişirken
sevişirken üşür kalbin aynaları

miğferle gömdüğümüz hayat mahcup
tülbentlerle ovuyoruz kurak yerlerimizi
üstüne çekiyor yalnızlığı şehir
her okyanus beni sal zannedecek şimdi

Gökhan ERTEKİN

AKŞAMSEFASI

ben satır sonlarının bölünmez hecesiyim/
gümüş devinimlerle geçerim belki kapınızı
kestiğim ağızlarda kuruyan sevişme izleri –anlarsınız-
kabuklu harflerle kalkıp gitmeyi

ellerim bekletilmiş bir ölüm olabilir ancak/ hem o zaman
boynum ortaçağlı bir köle olmayı öğrenir – ne kadar
gevşetilirse dilin bağları
melisaları koklayabilirsiniz perşembe sabahları
ben yine kaktüslü bir akşamsefasıyım- görmedim hiçbir
ağacın çocukluğunu
inanın güvercin deseniz büyük harfle başlıyorum ağustos
her yeni çağda cilalı taşların yontulma korkusu

sözü daha fazla uzatmayacağım/ yüzümün yarısı kör bir kedi
artığı

Mesut OCAK

DUL MERYEM

bizi affetmek için kuyular kazdım, tut elimden çıkayım
görünen köylere götürdüğüm çok yalnız çocuklar için
bir elma, elmadan cennet, cennetten apansız fabrika
oysa hepimizi büyüten masallar hâlâ var ve biz ama biz
polis sorar kimlik gösteririz; inanır gibiyiz adlarımıza

yaşasın! bütün çocuk bayramlarında büyükler eğlenir
bu öyle bir bukelamundur ki dünya da mavidir mesela
blues diyorum, köleler diyorum, elbette afrika diyorum
sağ eli kaşınan biri çıkıyor muhakkak, solum uyuşuyor
meryem sen bizi anlayamazsın, bizim canımız sıkılıyor

mızıkaları hatırlar mısın, dans et dul meryem, dans et
aklının almayacağı davetlerden, çarmlılı devletlerden
biz sıkıldık, sen bize bir mucize, sen bize biraz inanç
gül artık gülleri derelim, gülleri özleyen uzak şehirler
bize ve ağaca selam vermeden geçmesin artık günler

Abdullah ERASLAN

UZUN BİR AŞK VAR ARAMIZDA

daha önce de yalnız kaldım
yanlış yazdığım bir sözcükten önceydi bu
bazı gök gürültüleri benim yüzümdendi
bazılarından korkardım
kıldan incedi boynum yağmurlara uzanırken
aşkın hallerindendi ışık

her gün gezmeye çıkarırdım aklımdaki adresi
kendine bile sığmazdı kâğıtlardaki boşluk
ne çok uzundu adımları yazdığım defterlerin çizgisi
en çok neyi aradığımı sorardım
bildiğim yanıtlara
-.hep uzun bir aşk kalırdı aramızda

bak benim bu benim biraz suskun
bak bu kum
bu ateş
bu da cam bir yerlerde bizi bekleyen
sevebiliriz de birilerini
uzaklara baktığı için pencereden

bu dileği tut
bu dileği al
beni bu dilekten çıkar.

15 Haziran 2011

Ufuk AKSOY

İKİ MASAL

Bir kahramanın iki ayrı masalıdır seninle

aynı masalda uykuya yataklık yaparsak
çocuklar zırlar
bir kadın bebeğini düşürür
fablardan kaçan korkunç soluklu hayvanlar gezinir
sokaklarda
olağanüstü hal ilan edilir
kıyamet kopar şımarır tanrı
şiir yetmezliğinden ölür şairler
Nâzım'ın mezarı arka bahçeme taşınır
babam yeniden âşık olur anneme
...
...
...

Bir kahramanın iki ayrı masalıdır seninle
süt tenli kıskançlığımızı beraber uyutmaksa
uzak ihtimal...

Yusuf TURHALLI

ÜSTÜNDEN MEVSİM

Üstünden mevsim geçti ölünün
beslediği toprakla kırışır yüzü
yağmurla büyüyen tohum
ve ilk intihar komandosu sabbah'ın
bebekken ağlardı süt emmek için
tanrı dördüncü gün yarattığından zamanı
her bahar daha yeni bir öncekinden
bilmez miyim dikenin en güzel yeri olduğunu gülün

ölünün beslediği toprakta tomurcuk
ne mutlu varlığını ölümle ispat edene!
nizamülmülk, boğazında zehir
bakakalmıştı tahir'in hançerine
yağmur var mıydı o zaman?
bir kadının kahve karıştırıyor sinirli eli
aşk biraz da bundan zamansız sanki

tanrı dördüncü gün yarattığından zamanı
uzaksın, alamut gibi
içine düşen kefeniyle çıkıyor kapından
ama önemli değil, cennet arka bahçesi o kalenin
şarapla uyuşursa dilim
giriyorum uykuya, görmeye seni
kırık bir kalbin bütün suçu
kırılması değil mi atılan taşla?

ışık yaşıyor her bahar
nizamülmülk'ün çürük cesedi
üstümden damlayan şiirle
süt için ağlıyorum, ihtimal ölüyorum açıklıktan
sabbah'ın kardeşi olduğunu söyleyen rivayet
geçmişten daha bir gerçek
gülün de en güzel yeri diken

sahi, niye sevmiyorsun beni?

Serkan GÜNAY

BEKLEME ODASI

Aklımı getirdim lütfen koruyun
Olağan maddesine indirin
Acıya sapan yerlerini
Hadi inanalım ruhun bilimine
Diyelim ki yalandır tek kişilik sebebi
Bu saçma, biçimsiz, sonuçsuz melankoli
Yanılmalıdır
Geri dönmeli çarkına günlerin
Çiçekler çiçek, uykular gerekli olmalıdır
Kurtarın canımı cehennem yükünden
Moderndir bütün gerçeğimiz, biliyorum, lütfen
Dinsin kudurgan sessizliğim
Durmadan bölünmeliyim faydalı parçalara
Yalnızlığın bile bir anlamı olmalı
Beni çeken soluğunu hiçliğim
Duyduğum kaygıyı kullanmalıyım
Geldim işte yakın sırım, kararım kesin
Aklımı getirdim demirden kapınıza.

NİNİNİ

hayır olmayacak uyku gelmeyecek bu gece
bu gece gözüm yalnız kendini düşünecek
televizyon başında uykusuz ve ruhsuz yine
bekle-
bekle-
beklenecek
sabaha karşı copa america izlenecek
öncesinde bütün öfkesiyle insanlığı bağırın şiirler
ve hepsinden evvel
istiklal trio - nihavend longa dinlenecek

hayır olmayacak uyku gelmeyecek bu gece
bu gece gözüm yalnız kendini düşünecek
kırık kalpli uzun yollu küfür gibi şarkılar
iki gözüm önüme aksın ki dinlemeyeceğim
sen dinlersen dinle
dinle de benden uzak gözümden uzak
uzak insanlara yakın / uzak duygularla beraber
bana küfürler küfür gibi cümleler söyle
söyle de söyle
söyle de
söyle

hayır olmayacak uyku gelmeyecek bu gece
yalanlardan vazgeçelim:
bu gece gözüm yalnız seni düşünecek
yalanlar söyleyelim:
bu gece gözüm küfürlerini düşünecek
göz düşünür mü deme / hele dinle
dinle de
dinle:
aşk diyalektiktir
körün kulağı varsa sağırın gözü vardır
sevmenin küfrü varsa küfrün sevdası vardır

hele oku da bunu ninni gibi
oku da oku
bil ki sevmek uyutmayan bir ninnidir
varsa şarabın sızmak da bir ihtimaldir
yoksa şarabın gerçekler yaralar:
bütün acıları yoksullar yaşar en büyük
şimdi yaşa da yaşa
bütün farkındalığımla
yaşa da yaşa
yaşa da
yaşa

20 Temmuz 2011 – 3 Ağustos 2011

ÖLDÜRÜCÜ HİKÂYESLER

Mürettebatsız gemiler
Kıyı kasabalarını döven hırçın dalgalar
Ve dipsiz terk edilmişlik duygusu bıraktın

Belleğimin üst katına gelen düşünceler
Çilekeş dervişin gözündeki umarsız bakış
Anlatır ölüm korkusunun ağırlığını
Ölümün kendisinden

Taktığın maskelerin
Yüzünde olmadığını sanırsın zamanla
Kıyamet temposunda yaşanan günler
Yaşamak alışkanlığını baltalar

Sustukların yük olur içinde
Ki o halde dinle
Bazı hikâyeler öldürücüdür
Ve tüm acılar korkaktır
Yaşama isteği karşısında

ESKİMONUN GÜNCESESİ

Bugün penguenlere selam verdim,
kutup rüzgârıyla dans eden beyaz aylara ıslık çaldım.
İglomuzu firdolayı dönen köpeklerimi sevdim.
Birileri ölünce evimin önüne düşen yıldızlardan topladım.
Şükür ki, bugün de mutsuzluktan uzağım.
Buzdağlarına komşu evimde,
daima mutlu geçer gecelerim.
Bu yüzden yüreğim daralmaz, hiç üşümez ellerim.
Gözlerimi yummadan önce,
sıcak iklimlerdeki insanlara dua ederim.
Bugün, yarın, her zaman kimse ölmesin isterim.

KARDEŞİM AKİF

Gültekin EMRE

On dokuz mektup Ece Ayhan'dan Akif Kurtuluş'a yazılmış 1982 – 1984 arası: *Kardeşim Akif*. Ece Ayhan, Gümüşlük'te yaşıyor o sıralar, Akif, hukuk fakültesinde öğrenci, Ankara'da. Ece Ayhan, "Yarım Meseller"e çalışıyor "kısa kısa günceler günlükler yazabiliyor". Akif Kurtuluş arkadaşlarıyla *Yarın* dergisini çıkarıyor. Adam Yayınları Ece Ayhan'ın kitaplarını yayımlamak istiyor Memet Fuat'ın sayesinde. "İlkin *Kınar Hanımın Denizleri* ile *Bakışsız Bir Kedi Kara* kitapları bir arada çıksın" istiyor Ece Ayhan; daha "sonra *Yarım Meseller*". Ankara'da Tan yayınları *Zambaklı Padişah* ve *Defterler*'i okurla buluşturmuş. *Çok Eski Adıyladır*'ın ("didişmek gibi bir şey bu. Kitabın adını gelgitlerle, artık böyle" koyar) yazılış sürecini de izleriz bu mektuplardan. "Leş Kargası" okurlar onun kitaplarına ilgi göstermiyor, o da kitaplarından para kazanamıyor, geçinmiyor, oysa yazdıkları satısın istiyor. *Defter* dergisi için İlhan Berk'in sorduğu soruları yanıtlamaya çalışıyor bir yandan da "güleç yüzlü insanlar" arasında. (Bu söyleşi daha sonra *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlanıyor kimi yanlışlarla.) Kendiliğinden gelişen bir dostluğun belgeleri bu mektuplar, usta-çırak ilişkisinin izdüşümleri değil. "bu mektuplar, edebiyat ortamını, toplumu ve siyasi atmosferi anlamlandırmak açısından da mütevazı bir belge niteliği taşıyor." Ayrıca "Ece Ayhan'ın en yalnız ve öfkeli günlerin"deki çalkalanmaları da gözler önüne seriyor *Kardeşim Akif*'te yer alan mektuplar. "Hem maddi hem manevi açıdan zor durumda olan şairin, yer yer iç burkan ayrıntılarla hayatını dile getirdiği bir dönemin" de "öyküsü". Evet, o "belki çok zeki bir adam" değildir "ama çok dikkatli olduğu" söylenebilir. Tarihe ve ayrıntılara düşkünlüğü, sözcük seçimindeki titizlik bunu göstermeye yetiyor. "Kaypak kaçamak da güreşmiyor" şair, edebiyat dünyamızda; dobra dobradır her şeyiyle. Onun derdi sevilme olmadi hiç, gözlerini "kırpmamaya çalışıyor"dur "o kadar". Kimseye muhtaç olmadan yaşamak ve yazmak, okumak en büyük dileğidir. Ama olmuyor, olamıyor. Hep "parçalar halinde" düşünür yaşadığı çağ ve dönem üstüne, geçmiş de kucaklayarak. "Her düşünce çarpışa çarpışa oluşuyor" gibi fragmanlarla açıyor düşüncelerin kapısını penceresini. "Gerçeklere gözünü kırpmadan" bakmasının kanıtlarıdır bu düşünce açılımları, çıkımları, dipnotları: "Kötülük neden uzaklarda aranıyor" bir türlü anlayamaz, oysa en yakınımızda, yakınlarımızdadır "kötülük" ona göre. Bir başka fragmanda şunları dile getiriyor: "Düşünce geçmişte de görülmüştür ki, etkilerinden aşağı çekilir hep, algı ortalaması neyse onu aşamayacaksınız, aşamazsın vs." Bir başkası da şöyledir: "Havada asılı nesnellik yoktur." Bir başka can alıcı saptama: "Bizim bütün tarihimizde en önemli olgular yazılmadan yazıya geçirilmeden geçirilmiştir, neden bir toplumsal çatlak derinleştiriliyor derinleştirilir." Gelin de kolayca yanıtlayın bu soruyu? "Militer yalnızlık"ın şiire giden yoldaki rolünü de paylaşıyor Akif'le Ece Ayhan. "Öylesine bir yalnızlık içinde"dir ki, canı sıkıldıkça bilendir. "Evet acı paylaşılıyormuş, acı da paylaşılmaz" yalnızlık da. "duygusallıkla pek de iyi olmayan bir şiiri çok iyi bir şiir" sayanlar da çıkabilir diyerek Akif Kurtuluş'u uyarıyor. Düşündüklerinin hep arkasında durmuş bir şairin filozofça bir yanı da kendini gösteriyor, hemen belli ediyor kendini bu mektuplarda: "Bizde hiçbir zaman 'düşünce' adına bir şey olmamıştır, her şey 'memurlar kavgası' olarak geçer tarihe." Şu saptamaya ne diyecek acaba günümüzün iktidarı? "İktidar'ın yalnızca hükümet olduğunu sanıyorlar sanırlar." Öyle sandıkları için kıyıcı, baskıcı, yoz, soygucu, talancı... olabiliyor tepedekiler yönettiklerini sanarak. Şiirömrünün 51. yılını süren (1982'de) Ece Ayhan, 28 yılda 9 kitap yayımlamış ve bu kitapların hiçbiri ikinci kez basılmamış ve hiçbir ödül almamış, en az okunan bir şair olarak kitaplarından para da kazanamamıştır, artık istiyor ki yazdıkları satılsın, bu da paraya dönüşsün emeğinin karşılığı. Ama bu dileği gerçekleşmez tüm çabasına karşın. Düşüncelerini Akif'le paylaşmayı sürdürür mektupları üzerinden: "şair ne denli az etki

altında kalmışsa özgün olur, oysa tersidir gerçek, binlerle onbinlerle etki sonucunda özgün olunabilir." (Etkilenmemek için okumamayı yeğleyen şairlere duyurulur, ithaf edilir bu cümle! Demek ki etkilenmek için okuyacağız ve özgün olmanın yolunu bulacağız böylece!) Oysa tüm yazın çevresi bu "özgün" şairin yazdıklarını görmemeyi, okumamayı yeğler. Eleştirmenler onu şairden saymazlar. O, bu eleştirmeler üzerine ağır sözler eder, ama haklıdır kendince elbette: "üç-beş olguya bakıp belli bir yargıya varmıyor" üstelik, elindeki sağlam kanıtları değerlendiriyor yalnızca. "28 yıllık bir şiir serüveninden sonra" kendisini avutmak istemez. Kendini avutarak kazanacağı bir şey de yoktur aslında. Yakınmaz durumundan, sızlanmaz da, yazı yazılsın da istemez kitapları için. İlk şiirinin yayımlanışından 28 yıl sonra 51 yaşında düşünmek ister yalnızca, durum değerlendirmesi yapar apaçık. "Doğrusu ya meğer şiir çevresi ne denli küçükmüş, hele onun şiir çevresi "iyice küçük". O ise "yıllar sonra belki biraz açılış olur diyedir" umar. Bu durumdan acı çektiği bir gerçektir. Bocalar. Kuyruğunu dik tutmaya çalışsa da "en berbat" günlerini (6 Eylül 82) yaşıyordu. Parasal açıdan da en zor günlerin içindedir. "kör umutlar"a sarılı. Durmadan okumaya çalışır "Acı bir yalnızlık" yakasını hiç bırakmaz okuyup yazmasına karşın. "bireysel ve toplumsal acılar" ona vurup duruyordu hep. Gümüşlük'teki yalnızlığına gömülüp. Bulamadığı, ulaşamadığı, edinemediği kitapları yollamasını rica eder Akif Kurtuluş'tan. Eliot'ın *Denemeler*'ni (Akşit Göktürk çevirisi), Ahmet Mumcu'nun *Divanı Hümaynu, Katl, Rüşvet*'ini, Mete Tunçay'ın *Türkiye'de Sol Akımlar*'ını ve *Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler*'ini... ısrarla ister genç şair Akif'ten. Onun şiirlerine tarihi ne denli ustaca sağdığının da kanıtı bu kitaplar. Yaşadığı siyasal, sanatsal "kim kime dum duma bir garip ortam"dr. 12 Eylül Anayasa'sının dayatıldığı günler üzerine de şu yorum geliyor Ece Ayhan'dan: "Herkes, buralara dek anayasa taslağını konuşuyor, kimse hoşnut değil ama maddeler aşağı yukarı olduğu gibi geliyor Danışma Meclisi'nden. Nasıl bir toplum olduğu ise kimsenin kimseyi okumadığını düşünürsek, varın gerisini siz düşünün hesabı! "Oysa bu güne dek geçirilen en kötü günler" yaşıyorlardı o zamanlar. "Bir adam için anayasa çıkarılıyor çatır çatır." Anayasa taslağı tartışmalarının gölgesinde "ortam iyice handikaplı, üstelik iktisadi bunalm, ileri derecedeki işsizlik..." sürüyorlardı tümleriyle. "Korkunç bir ilkelik egemen"dir "her konuda, her alanda herşeyde, küçüklük büyüklük söz konusu" değildir. "Toplumsal çatlak çok daha derin"dir. Bugün de olduğu gibi "Kimsenin yazarların çizerlerin şairlerin de umurunda değil bu büyük çatlak." O günden bu güne şu saptama zıpkın gibi yerli yerinde duruyor da kimselerin kılı bile kıpırdamıyor içleri sızlayarak: "İyi sağır, belki de hiç kulakları olmayan bir toplumda yaşıyoruzdur." Gümüşlük'teki "sarı yaz" ortamında, Bodrum'da *Yalnız Kardeşçe*'deki denemelerine çalışır"gerçekten sessiz ve dingin yaşayın" giderek. Salı ve cuma günleri dört gözle postayı, postacıyı gözler iskelede "biraz dar bir geçitte" olduğunu düşünerek "ama geleceğin tarihine (etiyle kaniyla duyarak hem de) inanır".

Kardeşim Akif, iç burkan mektuplardan oluşuyor: Yalnızlık ve acılardan, yoksulluk ve yoksunluktan; özgün, büyük bir şairin şiir ve günlük yaşamından; yakınmaları ve saptamalarından; okumalarından ve ulaşamadığı kitaplardan; topluma dönük düşüncelerinden; yazın ve şiir dünyasına ilişkin görüşlerinden, değerlendirmelerinden geçmişe doğru yaptığı yolculuklardan... da oluşuyor. Genç bir şairle olgunluk dönemindeki bir şairin sıcak, içten, çıkarsız, yalın, paylaşımçı... dostluğunun güzel bir örneğini gözler önüne seriyor bu mektuplar. Okunmadan geçilecek, geçirilecek gibi değil.

"Bu 'topluluk'un bir belleği falan olmadığı kanısındayım ben, unutmak bile unutulur." O unutulacak şairlerden değildir!

'Emine' Sevgi Özdamar'a Ece Ayhan'ın yazdığı mektuplardan, günlüklerden ve anılardan oluşan "Kendi Kendinin Terzisi Bir Kambur" (YKY. 2007) kitabını bulup bir kez daha okumalı *Kardeşim Akif*'ten önceki ve sonraki dönemde şairin dünyasını daha yakından kavramak için.

Ece Ayhan, *Kardeşim Akif*, Akif Kurtuluş'a Mektuplar, Dipnot Yayınları, 2011, 144 sayfa.

KIRIK DÖKÜK AŞK PARÇALARI'ndan**3. YENİ BİR BAŞLANGIÇ**

pembe hava yastığının aniden açıldığını hatırlıyorum
kocaman bir gül buketi sanmıştım önce
yapraklarının arasında hayatı saklayan demet
alınmdan damlayan sıcak kanı fark ettim sonra
yastığın üstündeki su birikintisi
içimi boydan boya kaplayan karamsarlık

biliyorum, sen undan heykeller yapıyordun o sıra
mutfaktaki cam tezgahın önünde
bacağına sürtünen kediyi görüyordun
hiçbir şey yoktu üzerinde
ara sıra sırtını ürperen rüzgâr
güzelliğini görmek için pencereden sarkan iki erik dalı

çıplaklığını sade bir giysi gibi taşırken terli gövdende
kendini biraz sonra çıkacak bir yangına hazırlıyordun

usulca kaldırıp başımı, aynaya baktım
kenarları kan çanağı olmuş gözlerime
uzadıkça kızılılaşıyordu sakallarım
saçlarım günden güne unutuluyordu
kaç yaşındayım, nerdeyim
başımın yüzüme doğru akan bu sıcaklık da ne
sanki uyumak ister gibi koydum kafamı yastığa

yeniden kaldırdığımda başımı
çırılçıplak gölgen, yavaşça uzaklaşıyordu aynada

ÇOK MASUM YARASANIN TEKİ

Korkuluk neden işe yaramıyor deme
Domateslerin suyunu içiyor, üzümle
Çok masum yarasanın teki
Ve tarlalarındaki mısırları da
Götürüyor diye kargalara...

Bir yarasa gibi dimdik duruyorum
Yarasayım yarasam öldüğünden beri
Uyku, duruş, duyuş
Yarasa çeşitlerini unutmadım tabii

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara
Yayın Danışmanları : İhsan Üren, Gültekin Emre,
Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.
İrtibat adresi : Oğuz Eczanesi Atatürk Caddesi
101 / B Osmangazi – BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok.
Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)
Yazışma Adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA
Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685
E- Posta : akatalpa@hotmail.com

ZEN

“Gözün göze soyunduğu yerde aşk...”

Azad Ziya Eren

Hiç durmadan değiştiriyorsun kendini bulvarların kokuşmuş
sarısıyla sıradan
Hanende gümüşü doğrular en kısa yoldan nasıl varılır kalbin
doğusuna
Şimdi sen kanın alık akışından doğan bir hamle yap bana
Poyraz esen yelin kısa kesik tüneyişlerine hep Manas
diyeceğim ben nasıl olsa

Sırtüstü çıkan yangında kül rengi tabakalar senin eski
laciverdin
Bir aşkın alacaklısı çıktım sen nasıl bilersen öyle kal bir
nefeslik
Kalbur yatağında soğutan ve soğuran acısıyla tanrının
refleksi adın
Bitmiş istismarların göz süzmeleriyle uzar başın eğmezse
gövdesini

Kayıtları tutulmuş irak telaşların yön değiştirmesiydi yüzün
seyrek
Bütün uygun adım keşkeleri de görür gibi olmasan alır
mıydın nişanını yine
Bir aşkın alacaklısı çıktın şimdi oyuk kavukların son sımarsı:
kısırlanmış nefretler
Gibi girdin kerevetine çıkılmaz ruhumun keş sohbetine
sürtünen kumaşınla
Yırtılır gibi olan dilime sor: Zen

Aralık 2010

HERKESİN EZBERİ KENDİNE AİT

Temiz patiskaydık kirlenmeden önce
Çocuktuk, kuşanmadan eşkiya suretini
Tınazdık savrulduk durduk harmanda
Duyduk zamanın örseleyen kudretini
Yürüdüğümüz her adımda biz varız
Kusuyor yer gök sonsuz nefretini
Herkesin ezberi iyi de kendine ait
Bir güç bilmiş gizliyor hayretini

Katkı Payı : 25 TL.
Posta Çeki : Ramis Dara adına açılmış 6025702
numaralı hesap.
Banka hesabı : Ramis Dara adına Finansbank
Fomara Şubesindeki
21329696 numaralı hesap.
Baskı : Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27
Setbaşı – BURSA

